

Uchwała Nr XXXVI/276/21

Rady Miejskiej w Rynie

z dnia 27 października 2021 roku

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021 – 2031.

Na podstawie art. 10f ust. 4 oraz art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) Rada Miejska w Rynie uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021 – 2031” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2

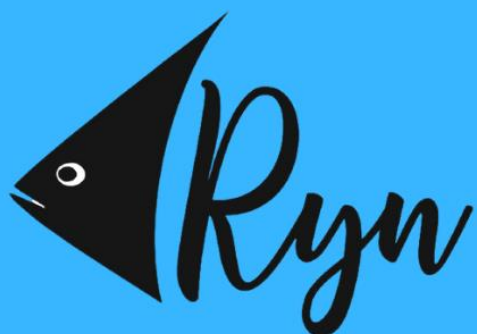
Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ryn.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Rynie

Juliusz Brant

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY RYN

na lata 2021-2031

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

SPIS TREŚCI

1. Jak powstała strategia?	5
2. Wizja oraz misja Miasta i Gminy Ryn	7
3. Wnioski z diagnozy strategicznej	9
4. Analiza SWOT	25
5. Obszary strategicznej interwencji.....	40
5.2. OSI Miasta i Gminy Ryn.....	46
7. Kierunki rozwoju	50
Cel 1. Jakość życia dostosowana do potrzeb mieszkańców	51
Cel.2. Przedsiębiorczość na wysokim poziomie	56
Cel.3. Wewnętrzna oraz zewnętrzna równowaga przestrzenna	59
Cel.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego.....	64
Cel.5. Konkurencyjna turystyka oraz wysoki dostęp do kultury.....	68
8. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej	73
8.1. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej... 77	
3. Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych – krajowych oraz regionalnych.....	87
3.1. Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityka równych szans	87
3.2. Poziom krajowy	88
3.3. Poziom regionalny.....	90
9. System wdrażania i finansowania.....	104
9.1. System wdrażania.....	104
9.2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania.....	105
9.2.1. Szczegółowe planowane inwestycje.....	106
10. Monitoring i ewaluacja.....	111
10.1. Monitoring	111
10.2. Ewaluacja	113
12. Spis rycin/wykresów/tabel	116

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Szanowni Państwo,

Oddaję w Państwa ręce Strategię Rozwoju Naszego Miasta i Gminy Ryn, która wyznaczać będzie kierunki rozwoju naszej „małej ojczyzny” przez najbliższe kilka lat. Zaplanowane w niej działania prowadzić mają do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy.

Zaplanowane działania są wyrazem sześciomiesięcznej pracy, przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz analizy wielu danych jakościowych oraz ilościowych.

Mam nadzieję, iż ambitne plany, które niosą za sobą wysokie korzyści rozwoju naszej gminy, zapisane w danym dokumencie, realizowane będą na poziomie szeroko rozumianej współpracy, nie tylko na poziomie zewnętrznym, lecz także wspólnie z Państwem – mieszkańcami Naszej gminy Ryn!

„Ryn leży na szlaku Wielkich Jezior, na jego początku, co w moich oczach jest ogromnym jego atutem, ponieważ różni się od innych miejscowości przede wszystkim panującym tu spokojem i ciszą. Jednocześnie dzięki zabytkowi w postaci krzyżackiego zamku z XIV wieku, w którym znajduje się luksusowy hotel – Zamek Ryn, okrągły rok, gościmy grupy biznesowe z całego świata. U nas szkoła, inspirują i bawią. Poza zamkiem mamy też zabytkowy Wiatrak Holenderski i wiele pięknych kamienic, więc turyści, którzy mają ochotę zejść z pokładu jachtu, aby zwiedzać, nie będą się u nas nudzić”

Burmistrz Miasta i Gminy Ryn

„Wielkie Jeziora Mazurskie nowoczesnym i zintegrowanym obszarem funkcjonalnym ludzi przedsiębiorczych”¹

¹ Wielkie Jeziora Mazurskie 2030. Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Strategia powstała w ramach pracy zespołu, w składzie:

Kierownik zespołu – mgr inż. Natalia Sierpińska

Członek zespołu – inż. Joanna Tymczuk

We współpracy z Urzędem Miasta i Gminy Ryn

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn powstała w odpowiedzi na zmieniające się procesy społeczno-gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe na poziomie lokalnym, ponadlokalnym oraz krajowym.

Stanowi ona element dopełnienia do przemijającej Strategii do roku 2020 i zawiera istniejące plany na przyszłość. Zrównoważony rozwój stanowi jeden z najważniejszych elementów, do jakiego Miasto i Gmina Ryn dążyć będzie w przyszłości. Strategia Rozwoju ma za zadanie **eliminować istniejące bariery na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów**. Dokument powstał we współpracy z władzami lokalnymi, z zachowaniem zasady partycypacji społecznej, gdzie społeczność lokalna miała decydujący wpływ na proces jego tworzenia. W procesie tworzenia, podjęto szereg działań mających na celu włączenie mieszkańców Gminy w kreowanie Strategii, przez co dany obraz Gminy jest spójnym spojrzeniem zarówno władz lokalnych na proces rozwoju, ale również zaangażowanej społeczności lokalnej.

W Państwa ręce przekazujemy Strategię, wynik ponad 6 miesięcy intensywnych działań wraz ze wsparciem ze strony władz gminnych, osób zainteresowanych procesem rozwoju oraz lokalnych liderów i przedsiębiorców.

W proces tworzenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn zaangażowanych zostało 74 mieszkańców oraz 40 osób biorących udział w cyklu dwóch warsztatów strategicznych, włączających: organizacje pozarządowe, jednostki pomocnicze Gminy, sołtysów, pracowników jednostki samorządu terytorialnego, przedstawicieli sportu, kultury, ochrony zdrowia, oświaty oraz wszystkich zaangażowanych mieszkańców.

Całościową koncepcję tworzy poniższa Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031.

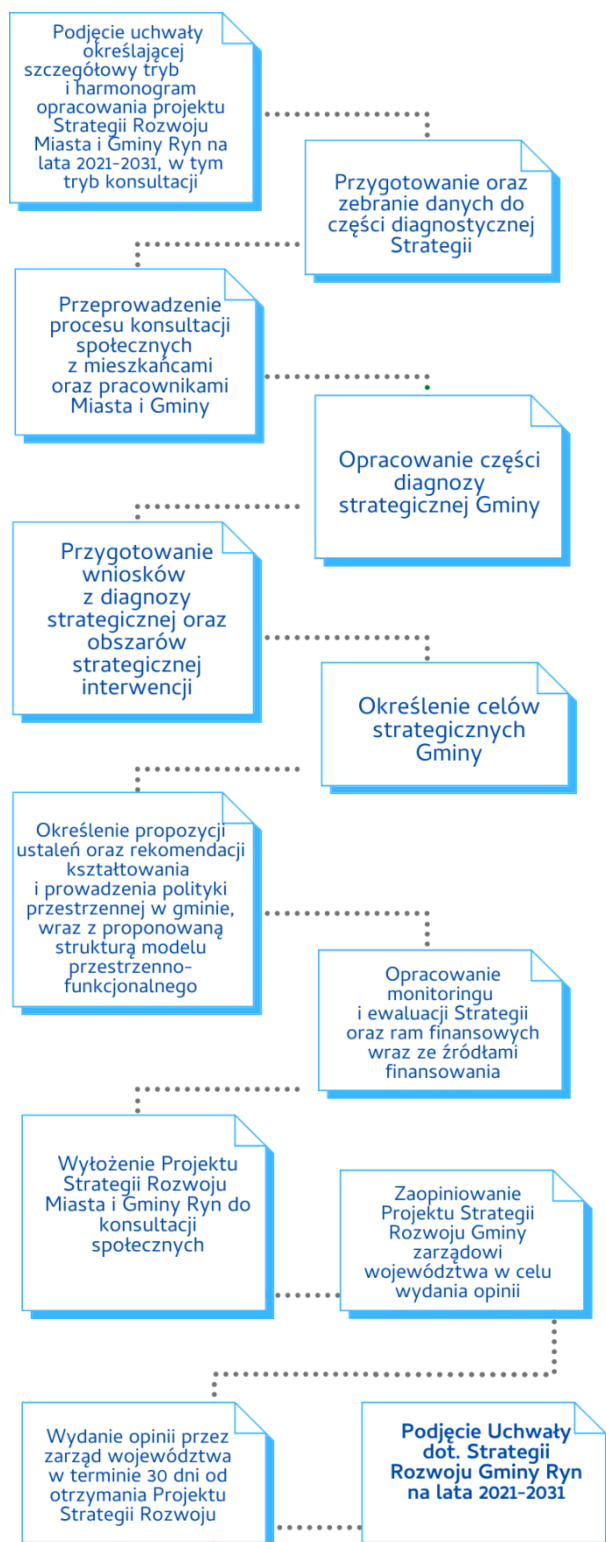
„Pełne partnerstwo następuje dopiero wtedy, gdy społeczność ma realny wpływ na proces decyzyjny.”

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

1. Jak powstała strategia?

WNIOSKI
Z DIAGNOZY
STRATEGICZNEJ

 Ryn

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

2. Wizja oraz misja Miasta i Gminy Ryn

Misja

Misją strategii jest podkreślenie ważności strategii rozwoju w procesie planowania rozwoju gminy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn powstała w związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi danej jednostki terytorialnej i potrzebą dalszego planowania rozwoju strategicznego. Misją dokumentu jest zhierarchizowanie oraz skonkretyzowanie działań samorządu terytorialnego na rzecz kształtowania zrównoważonego rozwoju w gminie.

W związku z powstaniem tak ważnego dokumentu strategicznego na poziomie lokalnym, Miasto i Gmina Ryn zyska możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, środków krajowych oraz zagranicznych.

Misją strategii jest eliminowanie istniejących barier na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów celem zwiększenia jakości życia mieszkańców.

Strategia ma na celu zwiększenie jakości oraz poziomu życia społeczności lokalnej, odpowiadać ma na potrzeby mieszkańców, we współpracy ze wszystkimi jednostkami organizacyjnymi oraz pomocniczymi gminy.

Misją strategii jest zwiększenie możliwości aplikowania o środki publiczne, w ramach regionalnych oraz krajowych i zagranicznych programów.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Wizja

Miasto i Gmina Ryn to miejsce dobrego życia, ludzi przedsiębiorczych, zachowujące równowagę przestrzenną, dostęp do dziedzictwa kulturowego oraz dbające o wysoką jakość środowiska przyrodniczego.

Uzasadnienie wyboru wizji:

Miejsce dobrego życia... oznacza, iż wszyscy mieszkańcy, zarówno najmłodsi, dorośli oraz seniorzy, mogą w gminie Ryn odnaleźć warunki życia, które sprostają ich oczekiwaniom...

Ludzi przedsiębiorczych... co oznacza wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców gmin...

Zachowujące równowagę przestrzenną.... co oznacza szeroko rozumianą współpracę na szczeblu regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym, zachowując przy tym poprawne ramy kształtowania polityki przestrzennej...

Dostęp do dziedzictwa kulturowego... oznacza, iż zarówno turyści jak i lokalna społeczność wspiera i dba o lokalną tradycję oraz historię, z wykorzystaniem uwarunkowań przyrodniczych oraz kulturowych...

Dbające o wysoką jakość środowiska przyrodniczego... czyli miejsce funkcjonujące w zgodzie z naturą, zapobiegające jej degradacji.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

3. Wnioski z diagnozy strategicznej²

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³, nieodłącznym elementem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy są wnioski ze sporządzonej diagnozy strategicznej. Wnioski zostały opracowane na podstawie zebranych danych statystycznych, danych przestrzennych oraz przeprowadzonych badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Wyłonione wnioski tworzą podstawę do opracowania części operacyjnej strategii rozwoju, przez co podzielone zostały na poszczególne obszary. Wyodrębniono takie aspekty funkcjonowania poszczególnych obszarów jak:

1. Położenie administracyjne i geograficzne.
2. Rys historyczny.
3. Walory przyrodnicze.
4. Procesy demograficzne.
5. Przedsiębiorczość.
6. Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia.
7. Oświata i pomoc społeczna.
8. Polityka przestrzenna i mieszkalnictwo.
9. Infrastruktura techniczna oraz komunikacja.
10. Turystyka i zabytki.
11. Kultura, sport i rekreacja.

Informację, dane jakościowe, ilościowe oraz przestrzenne Miasta i Gminy Ryn w ujęciu całościowym przedstawione zostały w sporządzonej diagnozie strategicznej stworzonej na potrzeby danego dokumentu.

²We wnioskach z diagnozy strategicznej zaprezentowano najważniejsze założenia oraz informacje z punktu widzenia rozwoju gminy. Dopełnienie stanowi stworzona na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn – diagnoza strategiczna.

³Została znowelizowana w związku z [ustawą o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórymi innymi ustawami](#).

STRATEGIA ROZWOJU

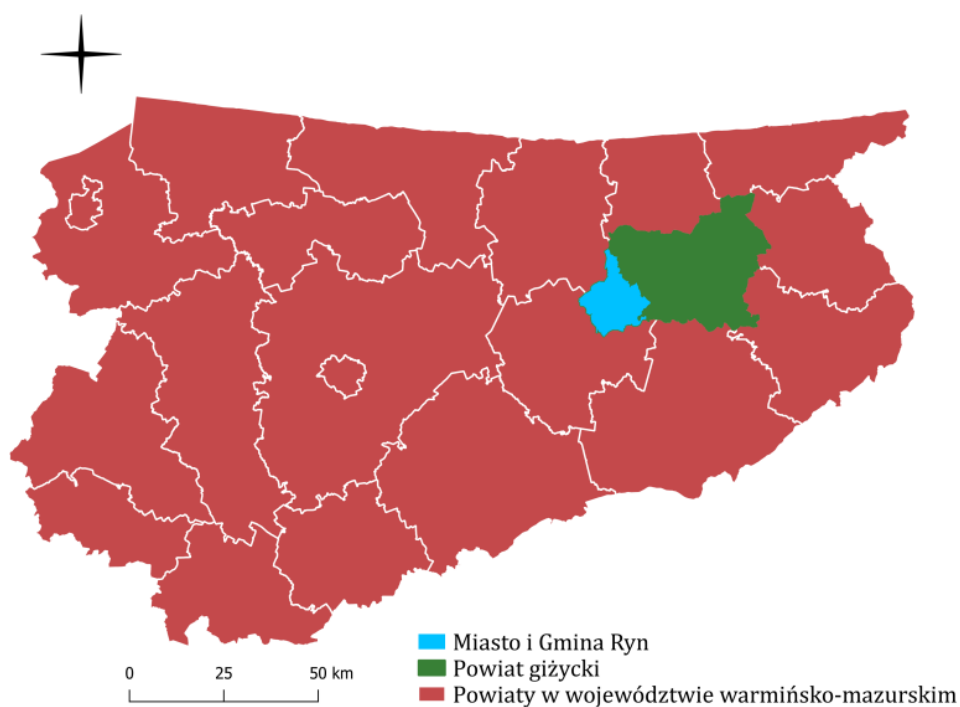
Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Położenie geograficzne oraz administracyjne

Gmina Ryn jest miejscem o bogatym materialnym oraz niematerialnym dziedzictwie kulturowym, które znajduje się na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich.

Miasto i Gmina Ryn położone jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie giżyckim. **W gminie znajduje się wykształcony ośrodek miejski**, przez co posiada ona statut gminy miejsko-wiejskiej. Gmina stanowi 18,8% powierzchni powiatu giżyckiego. Ze względu na położenie Rynu w niedalekiej odległości od konkurencyjnego miasta Giżycka, gmina zobowiązana jest do systematycznego podnoszenia swojej atrakcyjności, tak, aby nie doszło do jej marginalizacji.

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Ryn na tle województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

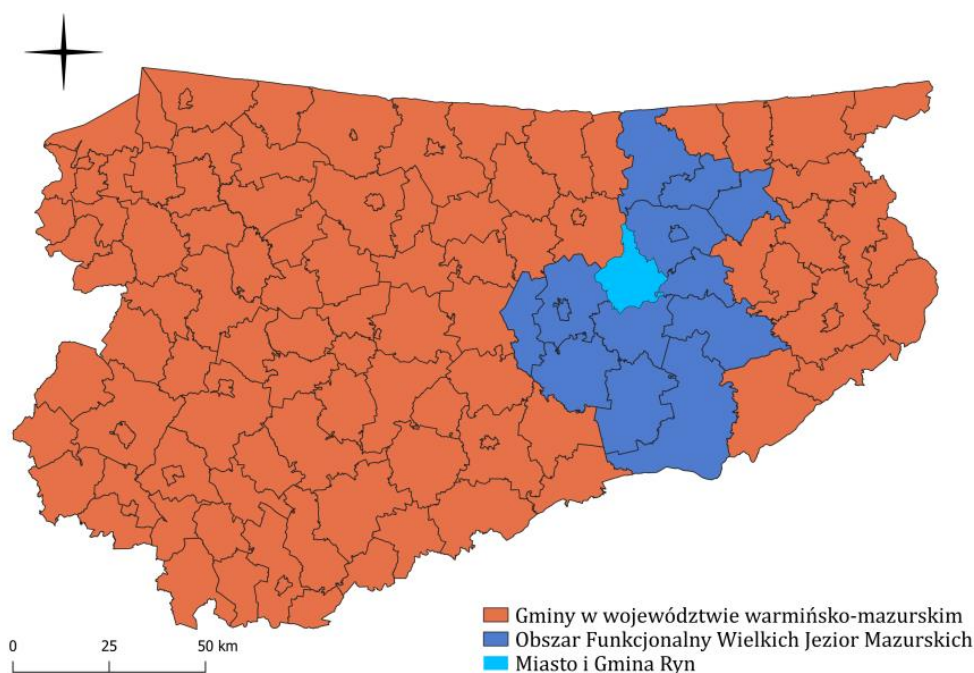
Gmina Ryn zlokalizowana jest na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich, co sprawia, iż posiada duży potencjał turystyczny. Miasto leży nad dwoma jeziorami: Ryńskim oraz Ołowieńskim i zajmuje obszar 204,5 km², z czego ponad 56% stanowią użytki rolne, 25% obszary leśne, natomiast ok. 10% wody (jeziora oraz kanały).

Rysunek 2.

**Obszar
Funkcjonalny
Wielkich Jezior
Mazurskich**

Źródło:

*Opracowanie
własne na
podstawie Bazy
Danych Obiektów
Topograficznych
(BDOT10k)*

Na terenie gminy znajduje się 19 sołectw takich jak: Jeziorko, Knis, Krzyżany, Kronowo, Głąbowo, Ławki, Mioduńskie, Monetki, Orło, Prażmowo, Rybicał, Skop, Stara Rudówka, Słabowo, Sterławki Wielkie, Szymonka, Tros, Canki, Wejdyki.

Największym pod względem ludności sołectwami są: Sterławki Wielkie (414 mieszkańców), Ławki (339 mieszkańców) oraz Monetki (267 mieszkańców).

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Współpraca

Miasto i Gmina Ryn znajduje się w obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich. Obszar ten położony jest we wschodniej części Pojezierza Mazurskiego. Swoim zasięgiem obejmuje mazoregiony Krainy Wielkich Jezior Mazurskich oraz część Równiny Mazurskiej. O jego unikatowości świadczy największy w Polsce zespół połączonych kanałami jezior, które tworzą szlak wodny.

Gmina Ryn przynależy również do Polskiej Krajowej Sieci Miast Cittaslowe, której ideą jest docenianie potencjału niewielkich miast. Idee Cittaslow stawiają na działania prospołeczne i prośrodowiskowe, dbają o zachowanie niepowtarzalnego charakteru każdego z miast poprzez odnowę zabytków oraz pielęgnowanie lokalnego rzemiosła i kuchni. Charakterystyczną cechą miast Cittaslow jest również rozwijanie tradycji gościnności.

Środowisko przyrodnicze

Gmina Ryn posiada wyjątkowe zasoby przyrodnicze, wyróżniające ją na tle całego regionu.

Istotnym oraz wyróżniającym się elementem krajobrazu jest pas jezior: Ryńskie, Ołów, Orło. Wody powierzchniowe pokrywające teren gminy zajmują około 10% jej powierzchni. Gmina Ryn położona jest głównie w dorzeczu Wisły (ok.90% powierzchni). Pozostałe wody gminy spływają w kierunku rzeki Pregoty. Wśród sieci hydrograficznej gminy wyróżnia się:

- Dorzecze Wisły – większość jezior, kanały łączące te jeziora oraz cieki wodne,
- Dorzecze Pregoty – jezioro Guber i jego zlewnia, obszar źródłowy i odcinek górnego brzegu rzeki Guber,
- Zachodnia część zlewni jeziora Dejgun położona w granicach gminy – w zależności od warunków hydrologicznych, zasila dorzecze Wisły lub Pregoty.

STRATEGIA ROZWOJU

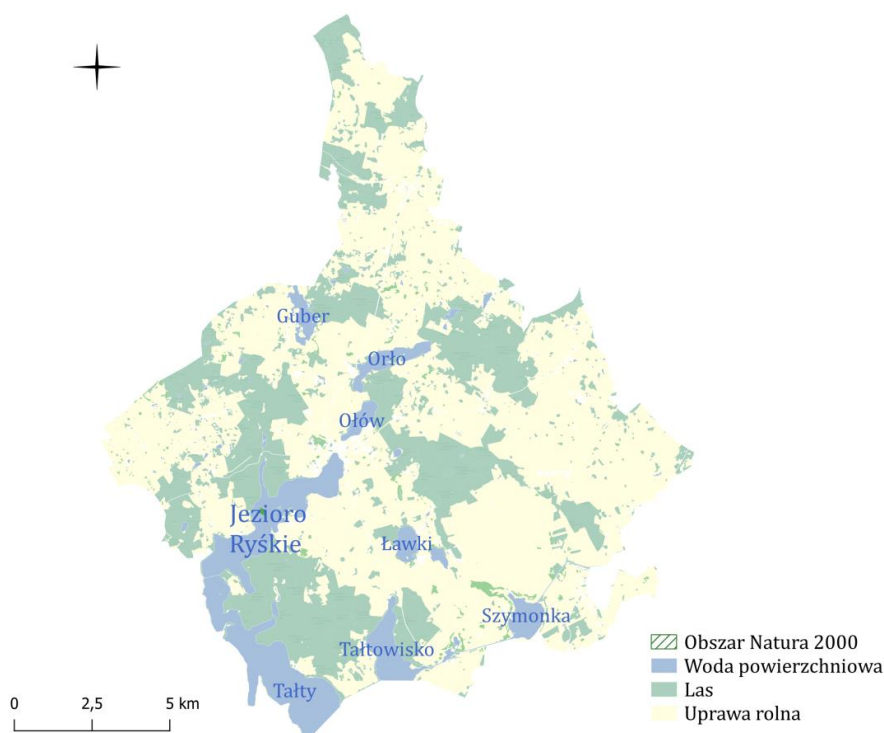
Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Obszar zlewni wód powierzchniowych na terenie gminy odznacza się bogatym i urozmaiconym ukształtowaniem terenu. Jeziora stanowiące północny odcinek wielkiej rynny polodowcowej to jeziora Tałty oraz Ryńskie.

Bardzo ważnym elementem sieci hydrograficznej są kanały i rowy melioracyjne, tzw. sztuczne użytki wodne. Połączenie jezior kanałami spowodowało wyrównanie ich poziomu i możliwości zagospodarowania wodami jezior, co w konsekwencji stworzyło dogodne warunki dla rolniczego użytkowania gruntów wcześniej podmokłych. Na terenie gminy występują również tzw.: użytki naturalne (jeziora, oczka wodne, odcinek rzeki Guber, mokradła śródpolne oraz tereny przyjeziorne).

Do charakterystycznych użytków naturalnych należą piętrzone jeziora (Ryńskie, Tałty, Tałtowisko, Kotek, Szymonka), należące do Wielkich Jezior Mazurskich.

Rysunek 3. Wody powierzchniowe występujące na terenie gminy Ryn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

W gminie Ryn, wyróżnia się takie obiekty chronione jak:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Jezioro Dobskie
- Obszar chronionego krajobrazu – (Kraina Wielkich Jezior Mazurskich), obejmuje znaczną część gminy. Jako ogólne zasady jego użytkowania: zachować szczególną dbałość o estetykę krajobrazu, nie rozwijać w przemyśle i rolnictwie form uciążliwych dla środowiska,
- Obszar Chronionego Krajobrazu - Dolina Rzeki Guber,
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Kłos.

Lasy w niewielkich kompleksach pokrywają całą gminę. Dominują bory sosnowe, a podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna. Wśród drzew liściastych wyróżnia się dąb szypułkowy, który ze świerkiem, brzozą i lipą rośnie głównie w obszarach świeżych jak i wilgotnych. **Duże znaczenie zarówno przyrodnicze jak i gospodarcze ma brzoza, pojawiająca się na wszystkich siedliskach.**

Ze względu na brak uciążliwego przemysłu, **stan jakości powietrza na terenie gminy ocenia się jako dobry.**

Procesy demograficzne

W gminie Ryn, wskaźniki demograficzne na przestrzeni lat przybierają zróżnicowane wartości. Można dostrzec pojawienie się wartości ujemnych wskaźnika przyrostu naturalnego, w związku z sytuacją Covid-19 oraz ujemne wartości salda migracji.

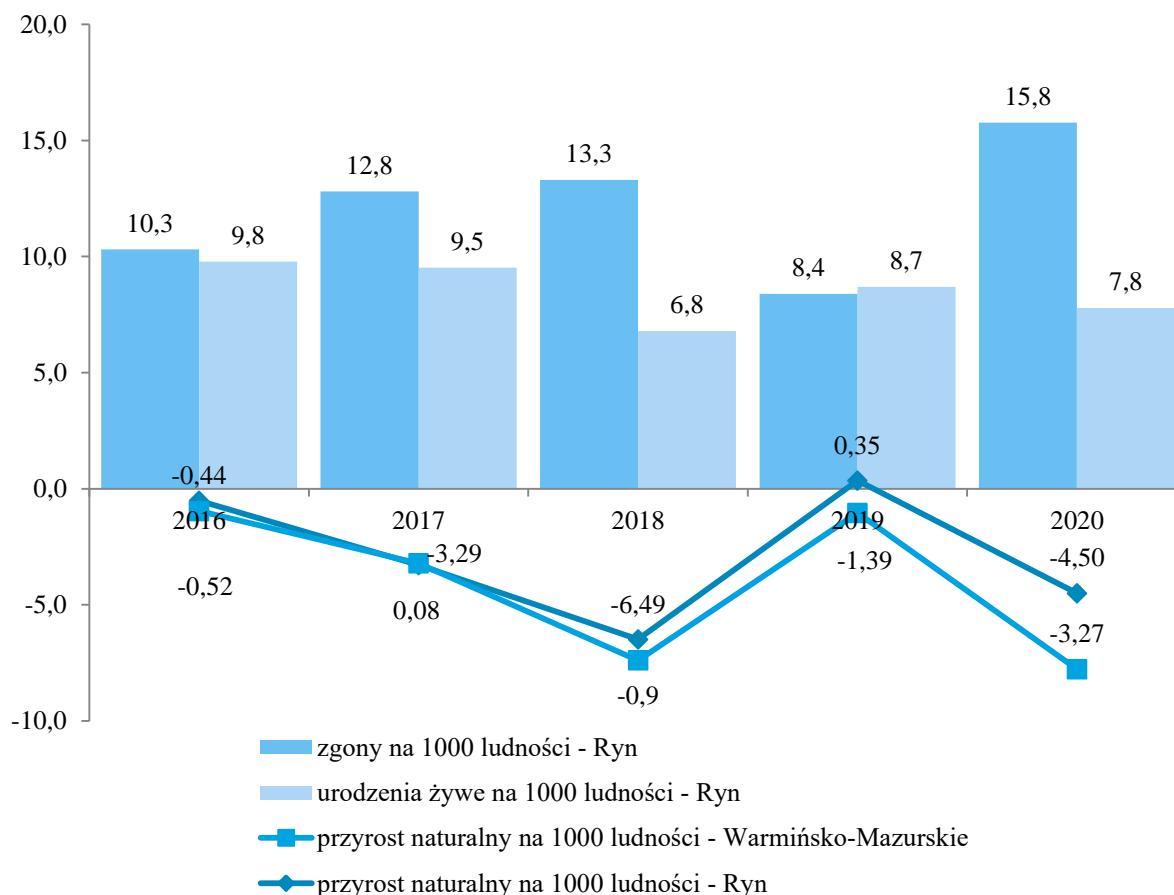
W 2020 roku Miasto i Gminę Ryn zamieszkiwało 5617 mieszkańców. Na 1 km² przypadało średnio 28 mieszkańców, a 50,1% ogólnej liczby ludności zamieszkiwało miasto. Największymi pod względem liczby ludności sołectwami są Sterławki Wielkie oraz Ławki.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Wykres 1. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1 tys. ludności w gminie Ryn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Saldo migracji na poziomie gminy od lat przybiera wartości ujemne. W gminie Ryn saldo migracji wewnętrznych w 2020 roku wyniosło 1. W odniesieniu do danych migracyjnych na poziomie województwa (saldo migracji wewnętrznych wynoszące - 2 113) oraz powiatu (saldo migracji wewnętrznych wynoszące -66) gmina Ryn posiada najkorzystniejszy wskaźnik, co oznacza, że sytuacja migracyjna w roku 2020 kształtowała się na dobrym poziomie.

W podziale na edukacyjne grupy wieku, osoby w wieku produkcyjnym w 2020 roku stanowiły 61,5% ogółu społeczności lokalnej. Na przestrzeni lat, odnotowuje się przyrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

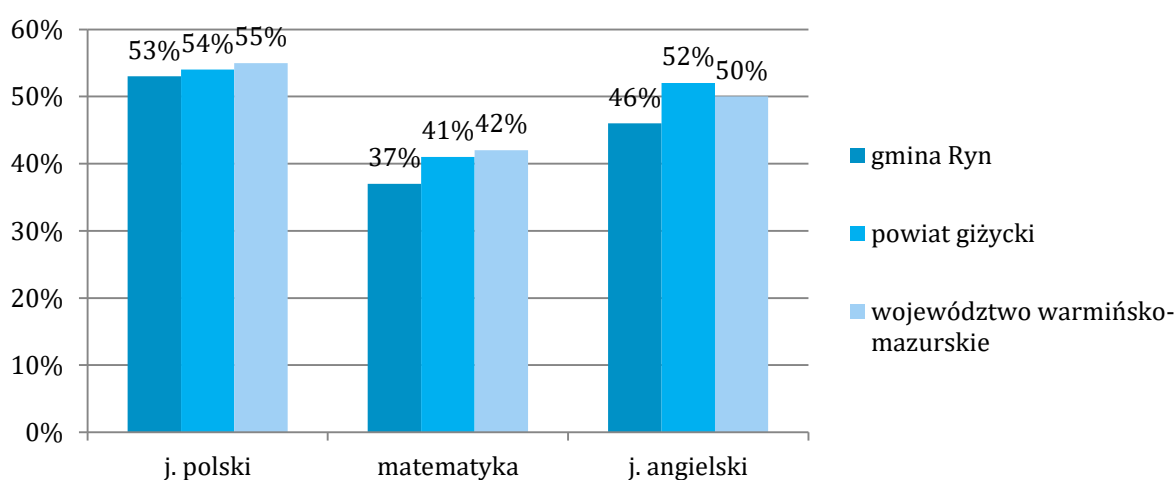
Oświata

Gmina Ryn posiada dobry dostęp do edukacji, zapewniający możliwość do kształtowania wysokiego kapitału społecznego na tle regionu, jednak wymagający poprawy w zakresie jakości kształcenia. Mieszkańcy zauważają potrzebę szczególnego wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży.

Na terenie Miasta i Gminy Ryn działalność z zakresu edukacji publicznej prowadzi Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rynie. W skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Bojowników o Wolność Warmii i Mazur oraz Przedszkole Samorządowe.

Zauważa się potrzebę zwiększenia jakości kształcenia w szkole gminnej, co potwierdzają zarówno mieszkańcy, jak i wyniki egzaminów na poziomie ósmoklasistów. Na tle regionu poziom zdawalności jest zdecydowanie niższy niż średnia dla powiatu giżyckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego, szczególnie z części matematycznej.

Wykres 2. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w gminie Ryn na tle powiatu oraz województwa w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w 2020 roku

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Ochrona zdrowia

W gminie Ryn, dostęp do opieki zdrowotnej ocenia się na niewystarczającym poziomie. Mieszkańcy zauważają potrzebę zwiększenia dostępu przede wszystkim do specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Usługi z zakresu ochrony zdrowia na terenie Miasta i Gminy Ryn świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rynie oraz znajdujący się w sąsiedniej gminie Szpital Giżycko. Mieszkańcy widzą szczególną potrzebę zwiększenia ilości wizyt oraz dostosowanie jakości świadczonych usług do ich oczekiwań. Zauważa się brak lekarzy specjalistów, co stanowi problem szczególnie dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Istotnym problemem jest brak karetki pogotowia stacjonującej na terenie gminy Ryn. Obecnie dojazd karetki z Giżycka, Mrągowa lub Kętrzyna zajmuje ponad 20 minut.

Pomoc społeczna

W gminie wyróżnia się sprawnie działający Ośrodek Pomocy Społecznej, wraz z dostępem do wyspecjalizowanej bazy socjalnej oraz aktywizacją osób starszych, młodzieży i dorosłych mieszkańców.

W roku 2020 pomocą społeczną objęte były 382 rodziny, z czego 85 rodzin zamieszkiwało obszary wiejskie. Ogólna liczba osób w rodzinach objętych pomocą wynosiła 562 osoby. Oznacza to, iż 10% mieszkańców korzystało wówczas z pomocy M-GOPS.

Gmina świadczy również usługi z zakresu pomocy rodzinom dotkniętym uzależnieniem, poprzez kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe oraz udzielając im wsparcia materialnego i psychologicznego.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z podmiotami działającymi na terenie gminy (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) wspólnie kreują lokalną politykę na rzecz wspierania rodzin w kryzysie.

Gmina Ryn działa także w obszarze wsparcia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Pod koniec 2020 Ryn wziął udział w programie „Wspieraj Seniora”, polegającym na zapewnieniu usługi wsparcia seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu.

Przedsiębiorczość

Gmina Ryn przynależy do Stowarzyszenia Wielkich Jezior Mazurskich, wspólnie kreujących ideę Mazury to Biznes, mającej na celu przełamanie utrwalonego stereotypu niskiej atrakcyjności inwestycyjnej Wielkich Jezior Mazurskich.

W związku z działalnością Stowarzyszenia Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 na rzecz wspierania rozwoju gospodarczego w regionie, podczas konferencji organizowanej przez Stowarzyszenie, gmina Ryn i jej przedsiębiorcy, zostali wybrani Liderami Biznesu. Wyróżniono takie przedsiębiorstwa jak:

- Tartak Stolarsnia „DOMY Z LITYCH BALI”,
- Szkoła Żeglarstwa i Sportów Motorowodnych „BOCIANIE GNIAZDO”.

W 2020 roku w gminie Ryn, zarejestrowanych było 508 podmiotów gospodarczych. Największy odsetek stanowiły mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 pracowników (496 przedsiębiorstw).

Mimo wsparcia gminy ze strony OF Wielkich Jezior Mazurskich, na **terenie gminy nadal odnotowuje się problem ze znalezieniem zatrudnienia oraz brak wystarczającej liczby kursów oraz szkoleń podnoszących kompetencje mieszkańców**. Społeczność lokalna niepracująca w obszarze usług, agroturystyki czy sportu i rekreacji, mimo posiadających kwalifikacji, coraz częściej zauważa problem braku miejsc pracy. Przekłada się to między innymi na stopniowy odpływ ludzi młodych z terenu gminy, w celu poszukiwania zatrudnienia w większych ośrodkach miejskich.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Rolnictwo

W gminie Ryn, rolnictwo nadal odgrywa znaczącą rolę w jej funkcjonowaniu. Tereny rolne stanowią potencjał dla rozwoju ekologicznego podejścia do upraw oraz silnej produkcji żywności wysokiej jakości.

W strukturze użytkowej gminy, szacuje się, iż grunty rolne stanowią ok. 56% ogólnej powierzchni gruntów gminy i miasta. Największy odsetek użytków rolnych zajmują grunty orne, stanowiące ok 63% powierzchni terenów rolnych.

Zdolność inwestycyjna

Na terenie gminy Ryn mieszkańcy mogą podejmować decyzje o części wydatków gminy, poprzez składanie projektów do budżetu obywatelskiego.

Na terenie gminy, dochody na 1 mieszkańca ulegają systematycznemu zwiększeniu. W relacji do 2016 roku, wzrosły one o 17%.

Dochody na 1 mieszkańca w ubiegłych latach (2017-2019) były wyższe od dochodów dla powiatu giżyckiego oraz nieco niższe niż w przypadku województwa.

Polityka przestrzenna

Kształtowanie polityki przestrzennej w gminie Ryn staje się niezwykle ważnym aspektem w planowaniu struktury funkcjonalnej miasta i gminy. Ze względu na historyczny charakter Rynu, dbałość o urbanistyczny układ miasta, staje się jednym z priorytetów poprawnego planowania przestrzennego.

Gmina Ryn posiada wykształcony ośrodek miejski, gdzie koncentrują się usługi podstawowe usługi z zakresu oświaty, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji. Stanowi ono tkankę przestrzeni miejskiej o historycznych uwarunkowaniach. Teren miejski koncentruje w sobie przestrzenie turystyczne wraz z przestrzeniami publicznymi, dostępnymi dla ogółu mieszkańców.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Podstawowymi dokumentami określającymi politykę przestrzenną w Mieście i Gminie Ryn są: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ryn.

W SUIKZP wyodrębniono obszary regionalnej polityki przestrzennej z zakresu: funkcji mieszkaniowej, funkcji przemysłowej, funkcji kulturowych oraz rozwoju systemu ochrony przyrody i kształtowania zieleni.

Miejskowy Plan Zagospodarowania określa podstawowe zasady użytkowania obszaru miasta, wraz z konkretnymi zakazami, które mają na celu zapobieganie zmianom jego cennych historycznie oraz kulturowo funkcji.

Komunikacja

Przez obszar gminy przebiegają dwie główne drogi – droga krajowa nr 59 oraz droga wojewódzka nr 642. Dana sieć komunikacyjna stanowi wyraźny układ transportowy regionu.

Komunikacja publiczna na poziomie gminy oceniana jest przez mieszkańców na dobrym poziomie ze względu na jakość oraz dostępność świadczonych usług. Zauważa się jednak braki w mobilności pomiędzy gminą a miastem Kętrzyn, jak i pomiędzy poszczególnymi sołectwami, po zachodniej stronie gminy.

Coraz bardziej zauważalne staje się zainteresowanie zarówno turystów jak i mieszkańców korzystaniem z formy komunikacji, jakimi są ścieżki rowerowe. W związku z dynamicznym rozwojem transportu rowerowego, **gmina systematycznie tworzy nowe ścieżki oraz szlaki pieszo-rowerowe.** Jedną z najpopularniejszych ścieżek rekreacyjnych w gminie jest ścieżka rowerowo-rekreacyjna wzdłuż Jeziora Ołów.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Infrastruktura techniczna

Gmina Ryn to miejsce z wysokim dostępem do usług wodno-kanalizacyjnych, znajdująca się na dziesiątym miejscu w skali województwa warmińsko-mazurskiego, względem odsetka ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej, a na 8 miejscu względem dostępu do sieci gazowej.

Na terenie Miasta i Gminy Ryn, sieć wodociągowa posiada 166,1 km długości oraz 1269 szt. przyłączy wodociągowych. Szacuje się, iż **ponad 95% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci wodociągowej**, natomiast **ponad 93,8% do sieci kanalizacyjnej**. Na terenie gminy znajduje się również stacja uzdatniania wody oraz 5 stacji podnoszenia ciśnienia wody.

Mimo wysokiego odsetka skanalizowania oraz zwodociągowania gminy, władze lokalne nadal rozwijają poziom infrastruktury technicznej, co potwierdza zwiększenie się na przestrzeni ostatnich 10 lat długość sieci kanalizacyjnej o ponad 183%.

Mieszkalnictwo

Na przestrzeni lat na terenie gminy Ryn odnotowuje się znaczny przyrost budynków mieszkalnych.

W gminie Ryn głównym rodzajem zabudowy, jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, ulokowana przede wszystkim w centralnej części gminy – mieście Ryn. Pozostała zabudowa ulokowana jest zwłaszcza wokół drogi krajowej oraz wojewódzkiej.

Względem sąsiadujących gmin (poza Giżyckiem), Ryn posiada najwyższy wskaźnik liczby budynków mieszkalnych przypadających na 1 mieszkańca.

Wzrasta również standard i komfort życia mieszkańców, względem miejsca zamieszkania. Systematycznie zwiększa się liczba pomieszczeń w mieszkaniu oraz przeciętnej powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca. Zmniejsza się natomiast liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Turystyka

Gmina Ryn to miejsce o wysokich walorach dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz uwarunkowaniach przyrodniczych posiadających znaczące wartości turystyczne podnoszącą atrakcyjność gminy.

Głównymi atrakcjami turystycznymi gminy Ryn są niezaprzeczalnie **Wielkie Jeziora Mazurskie** znajdujące się na jej obszarze. Wśród nich znajdują się usługi agroturystyczne oraz sportowo-rekreacyjne, z których chętnie korzystają turyści. Popularnością cieszą się również kanały na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich.

Wśród atrakcji turystycznych, nieodłącznie związanych z **historią** miasta i gminy wymienia się:

- Zamek w Rynie,
- Ścieżkę spacerowo-rekreacyjną nad jeziorem Ołów,
- Nadbrzeże jeziora Ryńskiego,
- Grodziska,
- Kopce strażnicze,
- Wiatrak, wieża ciśnienia i cmentarz,
- Ryńskie galerie.

Popularne również wśród turystów oraz lokalnych społeczności stają się wyżej wymieniane trasy wycieczek rowerowych oraz samochodowych.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Kultura, sport i rekreacja

Kultura odgrywa na terenie gminy Ryn znaczącą rolę. Dzięki położeniu gminy na tle Wielkich Jezior Mazurskich, wspieranie regionu pod względem organizacji popularnych wydarzeń kulturalnych czy sportowych, stanowi dla gminy nadzwyczajną możliwość do zwiększania jej atrakcyjności.

Samorządową instytucją kultury, działającą w zakresie działalności kulturalno-oświatowej oraz turystycznej w Mieście i Gminie Ryn jest Regionalny Park Edukacji, Kultury i Turystyki. Placówka ta zapewnia mieszkańcom możliwość spędzania czasu wolnego, poprzez działalność kół oraz grup zainteresowań.

Gmina Ryn dba również o organizację wydarzeń kulturalnych. Wśród najpopularniejszych, najpopularniejszych na tle regionu, wyróżnia się takie wydarzenia jak:

- Kawiarenka Podróżnika,
- Dni Rynu,
- Pchli Targ,
- Festiwal Kultury Średniowiecza Masuria,
- Ryńskie Smalcowanie z Ogórczeniem,
- Dożynki Gminne.

Mimo sprawnie działającego Regionalnego Parku Edukacji, Kultury i Turystyki, mieszkańcy miasta i gminy dostrzegają **niewystraszającą ilość miejsc do spędzania czasu wolnego, w tym niezagospodarowane przestrzenie publiczne przede wszystkim dla dorosłych mieszkańców gminy.**

**Całościowy obraz aktualnego funkcjonowania gminy znajduje się w Raportach o stanie gminy za ostatnie lata oraz w stworzonej na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn – diagnozie strategicznej.*

ANALIZA SWOT

Rybn

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT to kompleksowa metoda służąca badaniu otoczenia gminy oraz analiza jej wewnętrznych uwarunkowań. Prowadzona jest w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie analizy zjawisk podzielonych na zewnętrzne oraz wewnętrzne czynniki. Analiza SWOT to analiza sił i słabości na tle otoczenia, badanego przez pryzmat szans i zagrożeń, jakie mogą mieć istotny wpływ na przebieg procesów rozwojowych. W mieście i gminie Ryn wyodrębniono słabe oraz mocne strony jednostki samorządu terytorialnego jako czynniki wewnętrzne, na które gmina ma bezpośredni wpływ oraz czynniki zewnętrzne, czyli szanse i zagrożenia, które w dłuższej perspektywie czasu mogą znacząco oddziaływać na rozwój gminy, jednak władze lokalne nie mają nad nimi bezpośredniej kontroli.

MOCNE STRONY

(wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia gminę na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek Gminy.

SŁABE STRONY

(wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój gminy.

SZANSE

(zewnątrze czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla gminy sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA

(zewnątrze czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla gminy warunki rozwoju w jego otoczeniu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Analiza SWOT służy podsumowaniu oraz zhierarchizowaniu ww. wniosków z diagnozy strategicznej, ukazaniu najważniejszych pozytywnych oraz negatywnych uwarunkowań gminy oraz wybraniu najbardziej alternatywnej drogi rozwoju.

Stworzona analiza SWOT ukazuje również wyniki przeprowadzonych w procesie tworzenia strategii rozwoju gminy – konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy.

Ilekcroć jest mowa o opinii mieszkańców, oznacza to, że dane mocne oraz słabe strony wypracowane zostały na warsztatach strategicznych oraz wyłonione poprzez anonimowe badanie ankietowe.

MOCNE STRONY

SŁABE STRONY

Uwarunkowania lokalizacyjne (geograficzne oraz administracyjne)

1. Położenie gminy na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich

Miasto i Gmina Ryn ze względu na swoje położenie geograficzne, cechuje się bogatym materialnym oraz niematerialnym dziedzictwem kulturowym oraz krajobrazowym.

2. Gmina stawiająca na spokojne i zrównoważone życie

Gmina Ryn wchodzi w skład Stowarzyszenia Cittaslow, co oznacza, iż jest miejscem cechującym się działaniem prospołecznym

1. Położenie gminy w obrębie konkurencyjnego, dużego miasta

Położenie gminy w bliskiej odległości od miasta Giżycka powoduje, iż staje się ono konkurencją dla gminy w zakresie turystycznym oraz usługowym.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

oraz prośrodowiskowym, kultywującym tradycję gościnności.

3. Gmina o wysokiej jakości współpracy regionalnej

Gmina systematycznie współpracuje ze Stowarzyszeniem Wielkich Jezior Mazurskich 2020 i Fundacją Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich oraz wspólnie realizuje strategię rozwoju ponadlokalnego, powstałą we współpracy gmin wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich.

Środowisko przyrodnicze oraz przestrzeń

1. Wysokie walory przyrodnicze

Istotnym oraz wyróżniającym się elementem krajobrazu jest pas jezior: Ryńskie, Ołów oraz Orłó. Obszar zlewni wód powierzchniowych odznacza się również bogatym i urozmaiconym ukształtowaniem terenu.

2. Czyste powietrze

Ze względu na brak ciężkiego przemysłu, jakość powietrza na terenie gminy ocenia się na dobrym poziomie.

1. Ograniczone działania związane z rozwojem OZE

Na terenie gminy mieszkańcy zauważają ograniczone działania oraz inwestycje mające na celu rozwój odnawialnych źródeł energii. Jednakże, w związku z przynależnością gminy do Stowarzyszenia Cittaslow, aspekty te są systematycznie wdrażane.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

3. Duża liczba kompleksów leśnych

Lasy pokrywają praktycznie całościowo obszar gminy. Dzięki ich występowaniu, gmina stanowi czysty ekologicznie krajobraz polodowcowy. Nad jeziorami rozciągają się duże kompleksy leśne obfitujące w zwierzynę leśną oraz owoce natury.

4. Zaangażowanie gminy w poprawę ładu przestrzennego

Mieszkańcy zauważają, iż władze lokalne systematycznie podnoszą jakość ładu przestrzennego w gminie, poprzez dbałość o estetykę zagospodarowanych terenów, ograniczaniu ilości reklam czy gospodarowanie terenami zielonymi.

2. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Wśród mieszkańców gminy odnotowuje się potrzebę większego zaangażowania społeczności lokalnej w działania proekologiczne.

1. Niedostateczna liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla mieszkańców

Mimo wielu atrakcji turystycznych, mieszkańcy zauważają potrzebę zwiększenia ilości miejsc spędzania czasu wolnego zarówno dla młodzieży jak i osób dorosłych, w tym rozwój przestrzeni publicznych.

Dziedzictwo kulturowe i turystyka

1. Zabytkowy charakter miasta

Miasto Ryn to miejsce o bogatym dziedzictwie kulturowym. W gminie znajduje się m.in. jeden z najstarszych zamków krzyżackich, aktualnie przekształcony na prestiżowy hotel, jak i zmodernizowany wiatrak holenderski.

1. Niewystarczająca liczba przestrzeni publicznych

Mimo dużej ilości miejsc agroturystycznych, mieszkańcy gminy zwracają szczególną uwagę na potrzebę rozwoju przestrzeni publicznych, takich jak parki czy punkty widokowe.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

2. Ścieżka spacerowo-rekreacyjna nad jeziorem Ołów

Jedną z najważniejszych atrakcji Rynu, stanowi trasa spacerowo-rowerowa rozpoczynająca swój bieg przy zamku krzyżackim oraz otaczająca jezioro Ołów czterokilometrową trasą.

3. Wysoko rozwinięte usługi agroturystyczne

Na terenie Miasta i Gminy Ryn znajduje się wiele obiektów oraz terenów, które stanowią funkcjonalny potencjał dla rozwoju turystyki, takich jak obiekty agroturystyczne, gastronomiczne i usługowe. W gminie czynnie działa również Punkt Informacji Turystycznej.

4. Dostęp do aktywnego wypoczynku

Gmina umożliwia dostęp do szerzenia pasji z zakresu żeglarstwa, pieszych wędrówek czy rowerowych eskapad.

2. Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych

W gminie zauważa się niewystarczającą liczbę parkingów, znajdujących się przy ważnych obiektach kulturowych oraz nieopodal jezior.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Sfera społeczna

1. Sprawnie działające samorządowe instytucje kultury

Regionalny Park Edukacji, Kultury i Turystyki organizuje na terenie gminy liczne wydarzenia kulturalne. Swoją działalność rozwijają również koła i różnego typu grupy zainteresowań, których inicjatorami są mieszkańcy lub instytucje.

2. Wydarzenia kulturalne wyróżniające się na tle regionu

Gmina Ryn organizuje wiele lokalnych imprez sportowo-rekreacyjnych. W 2020 roku, mimo trudnej sytuacji epidemiologicznej, w Rynie zorganizowano 11 wydarzeń kulturalnych.

3. Sprawnie działające organizacje pozarządowe oraz stowarzyszenia

Na terenie gminy Ryn na różnych płaszczyznach społecznych działa szereg organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń z zakresu sportu, pomocy

1. Niedostateczny dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej

Mieszkańcy zauważają szczególny problem braku dostępu do POZ, wynikający z długiego czasu oczekiwania na wizytę oraz niewystarczającą liczbę lekarzy specjalistów, odczuwalny jest również brak dostępu do karetki pogotowia stacjonującej na terenie gminy Ryn.

2. Niedostatecznie wyposażenie placówek kultury

Mieszkańcy zauważają szczególną potrzebę modernizacji oraz doposażenia placówek kulturalnych, w celu podniesienia ich atrakcyjności, zwiększenia dostępności i świadczonej oferty.

3. Niewystarczająca liczba mieszkań chronionych oraz socjalnych

W gminie Ryn odnotowuje się brak mieszkań chronionych oraz socjalnych, które spełniać będą potrzeby tej społeczności lokalnej,

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

społecznej czy kultury i rekreacji.

4. Realizowanie polityki społecznej na wysokim poziomie

Na terenie gminy sprawnie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gdzie zdaniem mieszkańców dostępność oraz czytelność informacji o usługach świadczonych przez M-GOPS jest na wysokim poziomie. W jego strukturach swoje usługi świadczy m.in. asystent rodziny.

5. Rozwinięta baza sportowa

Mimo zauważalnego przez mieszkańców braku dostępu do przestrzeni publicznych, kształtowanie aktywności sportowej wśród społeczności lokalnej odnotowuje się na dobrym poziomie. Mieszkańcy w dobrym stopniu oceniają stan i wyposażenie obiektów sportowych jak i ich dostępność.

7. Wysoki poziom bezpieczeństwa

Większość mieszkańców w gminie Ryn czuje się bezpiecznie, m.in. dzięki działalności Ochotniczych Straży Pożarnych, Komisariatu Policji jak i patroli w sezonie na wodzie.

która wymaga szczególnego wsparcia.

4. Wymagający poprawy poziom kształcenia w szkole gminnej

W gminie Ryn zauważa się relatywnie niskie wyniki z egzaminów ósmoklasisty, szczególnie z części matematycznej.

5. Niedostateczna dostępność do opieki nad dzieckiem do lat trzech

Mieszkańcy gminy zauważają szczególną potrzebę świadczenia usług z zakresu opieki nad najmłodszymi mieszkańcami gminy.

6. Zwiększający się problem alkoholizmu

Mieszkańcy gminy zauważają szczególny problem zwiększającego się uzależnienia od alkoholu wśród społeczności lokalnej.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Sfera gospodarcza

1. Przynależność gminy do obszaru funkcjonalnego stawiającego na rozwój sfery biznesu

W związku z przynależnością gminy Ryn do OF⁴ Wielkich Jezior Mazurskich, we współpracy z jednostkami wchodzącymi w jego skład, kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców staje się jednym z priorytetowych zadań gminy.

1. Niedostateczna możliwość rozwoju zawodowego

Mimo systematycznych działań gminy mających na celu kształtowanie kapitału społecznego wśród mieszkańców, w gminie nadal zauważa się problem z dostępem do podnoszenia kwalifikacji przez mieszkańców, poprzez niewystarczającą ilość kursów oraz szkoleń.

2. Ograniczona możliwość znalezienia pracy

W związku z turystyczno-rolniczym charakterem gminy, mieszkańcy niepracujący w usługach, agroturystyce bądź sferze sportu i rekreacji posiadają ograniczoną możliwość pozyskania zatrudnienia na terenie gminy, przez co zauważalny jest stopniowy odpływ ludzi, głównie młodych, poszukujących pracy poza granicami swojego miejsca zamieszkania.

⁴ Obszar Funkcjonalny.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

1. Wysoka dostępność do sieci wodno-kanalizacyjnej

Gmina Ryn znajduje się na 10 miejscu w skali województwa warmińsko-mazurskiego, względem odsetka ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej, co oznacza, iż jej dostępność jest na bardzo wysokim poziomie.

2. Wysoki poziom skanalizowania gminy

Szacuje się, iż ponad 93% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej.

3. Dobra dostępność transportowa w zakresie połączeń do głównych ośrodków miejskich

Na terenie gminy Ryn odnotowuje się dobre połączenia transportowe, głównie w stronę miasta powiatowego – Giżycka.

1. Niedostatecznie rozwinięta sieć komunikacyjna poza obszar powiatu oraz województwa

Zauważa się ograniczoną liczbę połączeń oraz rozwiniętej sieci dróg poza obszar powiatu giżyckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego, co w dużej mierze ogranicza mobilność mieszkańców oraz marginalizuje gminę na tle kraju.

2. Niedostateczny stan dróg

Mieszkańcy zauważają, iż w poszczególnych miejscowościach brakuje oświetlenia ulicznego, chodników czy nawierzchnia dróg jest na niewystarczającym poziomie.

3. Obszar gminy zagrożony marginalizacją

W związku z ograniczoną dostępnością transportową (peryferyjnym położeniem gminy względem całego kraju gmina zagrożona jest marginalizacją) oraz znalazła się w obszarze strategicznej interwencji województwa warmińsko-mazurskiego.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Partycypacja społeczna

1. Aktywni seniorzy

Na terenie gminy aktywnie działa Uniwersytet III wieku oraz Koła Gospodyń Wiejskich, które zwiększają poczucie przynależności do gminy wśród mieszkańców jak i promują lokalną tradycję oraz kulturę.

1. Niski poziom zaangażowania mieszkańców w istotne sprawy lokalne

Mimo aktywnej młodzieży w wydarzeniach kulturalnych, mieszkańcy zauważają potrzebę zwiększenia poziomu zaangażowania mieszkańców w sprawy ważne dla społeczności lokalnej.

SZANSE

ZAGROŻENIA

Uwarunkowania lokalizacyjne i komunikacyjne (geograficzne oraz administracyjne)

1. Zwiększenie potencjału Biznesu na obszarze Mazur, w tym przełamanie utrwalonego stereotypu niskiej atrakcyjności inwestycyjnej Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.
2. Systematyczne zwiększanie potencjału obszaru Wielkich Jezior Mazurskich pod względem atrakcyjności lokalizacyjnej oraz powiązań transgranicznych.

1. Zwiększenie atrakcyjności miasta powiatowego Giżycka, na rzecz zmniejszenia atrakcyjności gminy Ryn.
2. Pogłębiający się problem marginalizacji, w związku ze słabą współpracą transgraniczną, w relacji Polska-Rosja.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

3. Budowanie sieci współpracy, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych na poziomie Obszaru Funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich, sąsiadujących gmin, powiatu oraz województwa.

Walory środowiska przyrodniczego

1. Zwiększające się znaczenie ogólnokrajowego trendu na bycie „eko”.
2. Większa świadomość społeczności lokalnych na temat następujących procesów degradacji środowiska.
3. Wzrost dofinansowań oraz zmiany w uwarunkowaniach prawnych związanych z Odnawialnymi Źródłami Energii.

1. Zagrożenie dla środowiska przyrodniczego poprzez budowę trasy szybkiego ruchu S16.
2. Pogłębiający się problem degradacji środowiska przyrodniczego, w tym szczególnie na obszarze wód powierzchniowych.
2. Niewystarczająca liczba funduszy zewnętrznych pozyskiwanych na rozwój OZE.
3. Wysokie koszty technologii związane z Ochroną Środowiska.

Dziedzictwo kulturowe i turystyka

1. Zwiększające się zainteresowanie turystów obszarem Wielkich Jezior Mazurskich.

1. Ograniczona liczba dofinansowań w związku z ochroną oraz konserwacją

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

2. Wzrost znaczenia cichych i spokojnych miasteczek (Cittaslow) dla uprawiania turystyki.

3. Rozwój sieci ścieżek rowerowych oraz szlaków turystycznych w regionie Wielkich Jezior Mazurskich.

zabytków.

2. Nieoznakowane atrakcje turystyczne w regionie, generujące stagnację w rozwoju marketingu terytorialnego.

3. Konkurencja ze strony innych obszarów atrakcyjnych turystycznie.

Sfera społeczna

1. Zwiększenie możliwości pozyskiwania dofinansowań związanych z funkcjonowaniem ochrony zdrowia oraz rozwojem placówek edukacyjnych.

2. Większe zainteresowanie oraz świadomość społeczności na temat lokalnych problemów społecznych, np. alkoholizm.

3. Rozwój polityki prorodzinnej oraz wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

4. Aktywizacja mieszkańców regionu, poprzez rozwój wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej.

1. Zwiększający się problem dostępu do opieki zdrowotnej wynikający z niewydolności ochrony zdrowia oraz odpływu lekarzy specjalistów do większych ośrodków miejskich.

2. Zwiększenie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi gminami województwa warmińsko-mazurskiego wynikających z marginalizacji terenów wiejskich na skutek braku rozwoju funkcji usługowych, społecznych i gospodarczych na ich obszarze.

3. Zwiększające się bariery architektoniczne i komunikacyjne dla osób o ograniczonej mobilności, generujące np. problemy

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

z dojazdem do miejsc użyteczności publicznej.

4. Pogłębianie się zaburzeń psychicznych w postaci zespołów depresyjno-lękowych w związku z pandemią COVID-19.

Sfera gospodarcza

1. Wzrost zainteresowania OF Wielkich Jezior Mazurskich ze strony instytucji zewnętrznych.
2. Zewnętrzne wsparcie dla przedsiębiorców chcących rozpocząć działalność gospodarczą na terenie gminy.
3. Zewnętrzny popyt na ofertę turystyczną w gminie, zwiększający przychody do budżetu.
4. Wzrost zainteresowania poszukiwaniem nowych form turystyki („nowe domy” „slow food”, „slow life”), które mają szansę na rozwój w obszarze gminy.

1. Konkurencja regionalna oraz krajowa w zakresie inteligentnych specjalizacji.
2. Duży popyt na wykwalifikowanych pracowników i atrakcyjne warunki pracy poza granicami kraju oraz w większych ośrodkach miejskich.
3. Wzrost bezrobocia w kraju związany z niepewną sytuacją ekonomiczną na rynku pracy.
4. Pogłębiające się negatywne skutki spowodowane pandemią COVID-19 hamujące rozwój gospodarczo-ekonomiczny.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

5. Wsparcie miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (polityka ukierunkowana na OSI).

Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

1. Utworzenie nowych połączeń drogowych oraz kolejowych.

2. Współpraca międzygminna w zakresie rozwoju ciągów rowerowych oraz pieszych.

3. Wzrost znaczenia kształtowania polityki przestrzennej poprzez stosowne regulacje prawne.

1. Zmniejszenie puli środków zewnętrznych na rozwój przestrzeni, w tym komunikacji oraz infrastruktury technicznej.

2. Dezorientacja w planowaniu przestrzeni poprzez zmianę przepisów prawnych dotyczących kształtowania polityki przestrzennej.

Partycypacja społeczna

1. Przepisy prawne obligujące mieszkańców oraz władarzy gminy do szerzenia idei partycypacji społecznej.

1. Szerząca się niechęć wśród społeczeństwa w związku z odpowiedzialnością w podejmowaniu ważnych dla gminy decyzji.

OBSZARY
STRATEGICZNEJ
INTERWENCJI

Ryń

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

5. Obszary strategicznej interwencji

5.1. OSI określone w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁵ w strategii rozwoju gminy powinny znaleźć się obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz OSI kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

OSI na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Bazując na tym podejściu, jako OSI traktowane są obszary funkcjonalne Olsztyna, Elbląga i Ełku, a także obszar funkcjonalny **Wielkich Jezior Mazurskich** i strefa oddziaływania Kanału Elbląskiego. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.

⁵ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, 2020, z 2020 r. poz. 1378, 2327).

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Gmina Ryn, znalazła się w aż czterech obszarach strategicznej interwencji wyodrębnionych na poziomie województwa, takich jak:

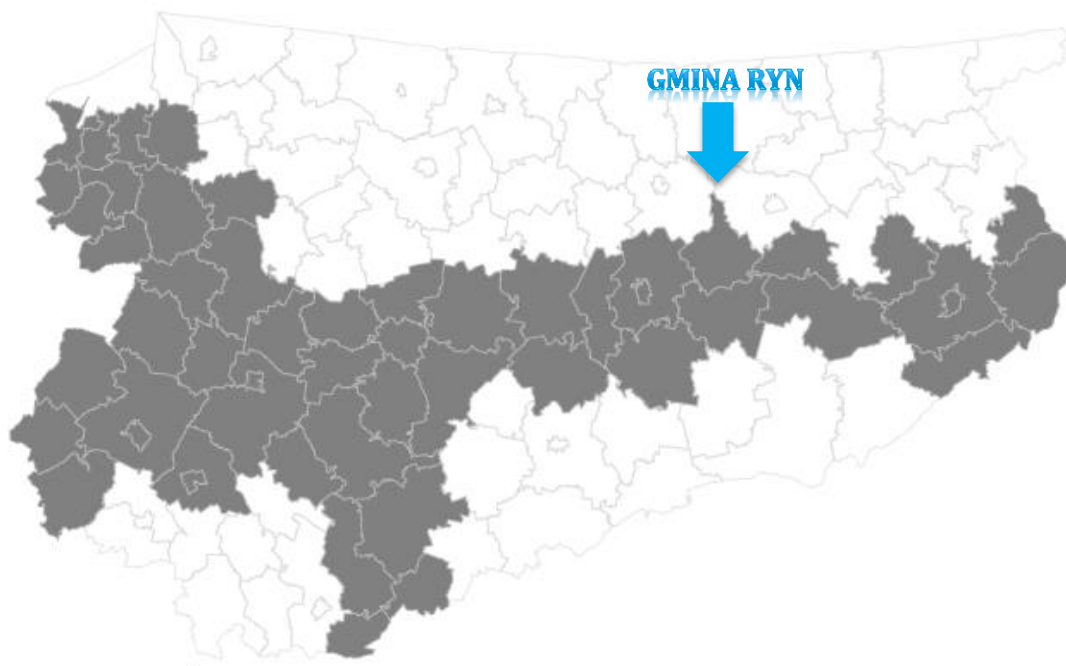
- OSI Tygrys warmińsko-mazurski,
- OSI OF Wielkie Jeziora Mazurskie,
- OSI CITTASLOW,
- OSI Obszary marginalizacji.

OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Obszar ten wybrany został ze względu na jego wskazanie w Strategii z 2013 roku. W jego zasięgu znalazły się ośrodki gminne położone w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 i nr 16.

Wybór danego OSI uzasadnia się koniecznością dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnieniu konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu.

Rysunek 4. OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Wśród oczekiwanych efektów interwencji znajdują się:

- wzmocnienie kompetencji organizacji oddziaływujących na cały region,
- rozwój inteligentnych specjalizacji,
- przygotowanie 2 najlepszych terenów inwestycyjnych,
- współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej,
- realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części.

OSI OF Wielkie Jeziora Mazurskie

To obszar strategicznej interwencji obejmujący gminy posiadające na swoim terenie Wielkie Jeziora Mazurskie. Obszar ten wskazany został w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Obszar wyróżnia się w skali kraju pod względem systemów wodnych oraz infrastruktury turystycznej i stanowi kluczowy potencjał do rozwoju turystyki masowej w województwie.

Rysunek 5. OSI Wielkie Jeziora Mazurskie

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Wśród oczekiwanych efektów interwencji znajdują się:

- silne organizacje społeczne i świadczone usługi turystyczne,
- rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców,
- rozwinięta e-administracja,
- kompetentne instytucje otoczenia biznesu wspierające lokalny biznes,
- zorganizowany system wsparcia i opieki nad seniorami,
- aktywne lokalne centra/ośrodki kultury,
- aktywne i wyposażone służby ratownicze,
- konkurencyjne usługi,
- konkurencyjne firmy należące do inteligentnych specjalizacji oraz odtwarzające gospodarcze dziedzictwo obszaru,
- rozwinięta całoroczna przedsiębiorczość oraz uruchomienie start-upów,
- całoroczna oferta turystyki aktywnej oparta o kompletne produkty turystyczne,
- dobrze rozwinięta infrastruktura aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej,
- rozwinięta współpraca sieciowa pomiędzy jst⁶, lokalnym biznesem i NGO⁷,
- wysoki kapitał społeczny budowany w oparciu o projekty współpracy włączające różne grupy mieszkańców,
- dobra dostępność komunikacyjna zewnętrzna i wewnętrzna (transport zbiorowy),
- zabezpieczone przed nadmierną antropopresją⁸ środowisko przyrodnicze,
- dobrze zabezpieczone warunki energetyczne,
- rozwinięta infrastruktura aktywnego wypoczynku.

⁶ Jednostkami samorządu terytorialnego.

⁷ Organizacja pozarządowa – organizacja działająca na rzecz wybranego interesu i nie działająca w celu osiągnięcia zysku.

⁸ Ogół działań ludzkich, mających wpływ na środowisko przyrodnicze, wynikających z wykorzystywania zasobów naturalnych w celu zaspokajania własnych potrzeb.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

OSI Miasta CITTASLOW

To obszar strategicznej interwencji obejmujący miasta należące do sieci CITTASLOW i należy go traktować jako funkcjonalną i dynamiczną sieć. Kryterium wyboru miast wchodzących w skład danego OSI, była ich przynależność do sieci Stowarzyszenia CITTASLOW. Wybór ten uzasadnia się wskazaniem sieci CITTASLOW jako obszar interwencji wspierania współpracy sieciowej w Strategii z 2013 r. W latach 2019-2030 powinny być kontynuowane działania służące wzmocnieniu miasteczek w kierunku ich rozwoju kładących nacisk na jakość życia mieszkańców.

Rysunek 6. OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*

Wśród oczekiwanych efektów interwencji znajdują się:

- rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy,
- rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców,

STRATEGIA ROZWOJU

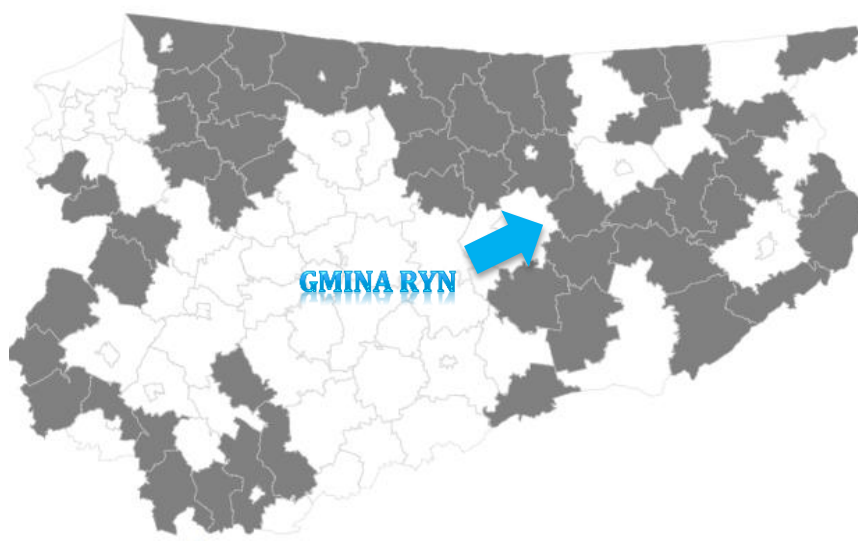
Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

- rozwinięta e-administracja,
- rozwinięte nowoczesne usługi w obszarze srebrnej ekonomii,
- dobrze przygotowana oferta inwestycyjna,
- rozwinięta kreatywnie gospodarka wykorzystująca dziedzictwo gospodarcze i wielokulturową społeczność regionu,
- korzystne warunki dla włączenia społecznego,
- silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy,
- wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek,
- wysoka jakość środowiska przyrodniczego.

OSI Obszary marginalizacji

Obszar strategicznej interwencji obejmuje gminy wskazane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Ich wybór uzasadnia się kierunkami inwestycji planowanymi przez Rząd RP, które są spójne z planowanymi działaniami samorządu województwa.

Rysunek 7. OSI Obszary marginalizacji

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Wśród oczekiwanych efektów interwencji znajdują się:

- dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości,
- odnowione funkcje obszarów zdegradowanych,
- rozwinięta e-administracja,
- włączenie w integralne specjalizacje regionu,
- przedsiębiorcze dzieci i młodzież,
- rozwinięta ekonomia społeczna,
- osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej,
- aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne,
- uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej,
- satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna,
- przełamana peryferyjność przygraniczna,
- wysokie wykorzystywane OZE i czyste środowisko,
- wysokiej jakości środowisko przyrodnicze.

5.2. OSI Miasta i Gminy Ryn

Zgodnie z definicją ustawy obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju, lub **trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest inwestycja publiczna łącząca zadania inwestycyjne, w szczególności o charakterze gospodarczym i infrastrukturalnym**. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

W procesie konsultacji społecznych oraz poprzez analizę danych statystycznych, wyodrębniono obszar strategicznej interwencji na terenie gminy, wymagających szczególnego inwestowania w zakresie rozwoju potencjału przestrzenno-funkcjonalnego.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

OSI linii brzegowej jezior mazurskich

Jedną z najważniejszych przestrzeni rekreacyjno-sportowych niezaprzeczalnie stanowi obszar jezior znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Ryn. Na ich linii brzegowej występują liczne obiekty agroturystyczne, usługowe oraz sportowo-rekreacyjne. Obiekty te cieszą się popularnością wśród turystów oraz mieszkańców, stanowią również potencjał dla coraz większego rozwoju funkcji społecznych, gospodarczych oraz turystycznych gminy.

Wśród obszarów objętych strategiczną interwencją wyróżniono tereny wzdłuż linii brzegowej jeziora Ołów oraz jeziora Ryńskiego, gdzie koncentruje się najwięcej przestrzeni publicznych. Obszar ten obejmuje również najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego wraz z obiektami dostępu do usług społecznych.

Wśród planowanych działań w zakresie inwestycji w obszarach strategicznej interwencji wymienia się:

- podnoszenie konkurencyjności danej przestrzeni publicznej jako miejsca atrakcyjnego turystycznie,
- rozbudowa oraz modernizacja przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych,
- budowa oraz modernizacja bazy żeglarskiej,
- adaptacja działek pod rozwój parków oraz przestrzeni publicznych,
- utrzymywanie walorów krajobrazowych, w tym dbałość o środowisko przyrodnicze na obszarze jezior,
- podnoszenie atrakcyjności terenu poprzez oznakowanie miejsc turystycznych,
- zachowanie walorów dziedzictwa kulturowego w obszarze OSI poprzez systematyczną renowację oraz modernizację zabytków,
- systematyczne monitorowanie jakości wód,
- podnoszenie konkurencyjności usług.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Rysunek 8. OSI linii brzegowej jezior mazurskich

Źródło: Opracowanie własne

KIERUNKI
ROZWOJU

 Ryn

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

7. Kierunki rozwoju

Stworzeniu poniższych kierunków rozwoju przyświeca cel odniesienia się do głównego celu strategii, jakim jest powstała wizja, która odpowiada na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne gminy. Wizja mówiąca o dobrej jakości życia mieszkańców, kształtowaniu potencjału społecznego, równowagi przestrzennej oraz zachowaniu dostępu do wysokiej jakości kultury przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego wyodrębnia główny cel strategii, jakim jest **wzrost konkurencyjności gminy na tle regionu, przy jednoczesnym zachowaniu szeroko pojętej współpracy terytorialnej, poprzez rozwój społeczno-gospodarczy, przestrzenny oraz środowiskowy.**

Na podstawie głównego celu, wyodrębniono poszczególne cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.

(cele długookresowe)

Cele strategiczne są elementem Strategii Rozwoju Gminy, które służą usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie obowiązywania danego dokumentu, jak i przez cały okres jego zasadności. Aby wdrażanie strategii było efektywniejsze, a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery dotyczące danych kierunków rozwoju (np. cele w obszarze: gospodarki, turystyki, środowiska, przestrzeni).

(cele średniookresowe)

Cele operacyjne są wyznaczane na niższym szczeblu, służą określeniu jakie główne działania należy podjąć w obszarze planowanych celów strategicznych.

(cele krótkookresowe)

Zadania (kierunki działań) są wyznacznikiem inwestycji jakie gmina powinna podjąć w trakcie trwania strategii.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Do zaplanowanych celów strategicznych przypisano poszczególne wskaźniki, które wyrażają oczekiwane rezultaty planowanych działań.

Cele są względem siebie równorzędne.

Cel główny: **Wzrost konkurencyjności gminy na tle regionu, przy jednoczesnym zachowaniu szeroko pojętej współpracy terytorialnej, poprzez rozwój społeczno-gospodarczy, przestrzenny oraz środowiskowy.**

Cel 1. Jakość życia dostosowana do potrzeb mieszkańców

Podstawą rozwoju danego obszaru będzie przede wszystkim działalność gminy w takich sferach jak:

- ochrona zdrowia – poprzez dostosowanie jakości świadczonych usług zdrowotnych do potrzeb społeczności lokalnej,
- edukacja – poprzez systematyczne zwiększanie kapitału ludzkiego, będącego integralną częścią jakości kształcenia w szkołach gminnych, podnoszenia kompetencji młodzieży, oraz wspieranie postaw mających na celu zwiększenie tożsamości gminnej wśród dorastających mieszkańców gminy.
- pomoc społeczna – poprzez systematyczne wsparcie osób dotkniętych ciężką sytuacją życiową, rozumienie potrzeb oraz wzmacnianie pomocy osobom z niepełnosprawnościami i seniorom.
- kultura, sport i rekreacja – poprzez zwiększanie dostępu do kultury i rekreacji, rozwijanie pasji oraz zainteresowań społeczności lokalnej oraz wzmacnianie więzi społecznych.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

(podane zadania są względem siebie równorzędne)

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów
Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej	Zwiększanie dostępności do usług specjalistycznych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych i medycznych.	Zwiększenie dostępności do placówek zdrowotnych oraz poprawa warunków leczenia	Poziom zadowolenia mieszkańców w związku ze świadczonymi usługami zdrowotnymi <i>Trend: ↑</i>
	Pomoc w doposażaniu placówek świadczących usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ).	Zwiększenie jakości placówek ochrony zdrowia oraz jakości świadczonych usług	Poziom zadowolenia mieszkańców w związku ze świadczonymi usługami zdrowotnymi <i>Trend: ↑</i>
	Poprawa dostępności do usług związanych z e-zdrowiem.	Zwiększenie dostępności do POZ oraz rozwój specjalistycznych usług w gminie	Liczba osób korzystających z usług związanych z e-zdrowiem <i>Trend: ↑</i>
	Systematyczna dbałość o zasady bezpieczeństwa sanitarnego w miejscach użyteczności publicznej.	Zmniejszenie ilości zachorowań na choroby wirusowe	Liczba osób zarażona wirusem COVID-19 lub grypą w gminie <i>Trend: ↓</i>
	Systematyczna organizacja badań profilaktycznych.	Polepszenie stanu zdrowia wśród seniorów	Liczba osób korzystających z bezpłatnych badań profilaktycznych <i>Trend: ↑</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej w szkołach, rozwijającej aktywny tryb życia.	Polepszenie stanu zdrowia oraz zwiększenie aktywnego trybu życia wśród młodzieży	Liczba uczniów korzystająca z dodatkowych zajęć sportowych <i>Trend: ↑</i>
Zwiększenie dostępu do kultury, sportu i rekreacji	Systematyczne doposażanie placówek kulturalnych.	Zwiększenie dostępności do kultury, sportu i rekreacji	Liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych <i>Trend: ↑</i>
	Poszerzanie działalności Parku Edukacji, Kultury i Turystyki.		Liczba działających grup oraz kół zainteresowań <i>Trend: ↑</i>
	Tworzenie przestrzeni publicznych wraz z zagospodarowaną zielenią oraz małą architekturą.	Zwiększenie dostępu do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy	Liczba przestrzeni publicznych na terenie gminy <i>Trend: ↑</i>
	Modernizacja istniejących przestrzeni parkowych z zachowaniem zasad ochrony środowiska.		Liczba zmodernizowanych parków <i>Trend: ↑</i>
	Budowa nowych oraz modernizacja istniejących placów zabaw oraz siłowni na wolnym powietrzu.		Liczba zmodernizowanych placów zabaw oraz siłowni na wolnym powietrzu Liczba nowych placów zabaw oraz siłowni na wolnym powietrzu <i>Trend: ↑</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Modernizacja świetlic wiejskich		Liczba zmodernizowanych świetlic wiejskich <i>Trend:</i> ↑
	Modernizacja istniejących obiektów sportowych oraz budowa nowych, o charakterze sportowo-rekreacyjnym.	Zwiększenie dostępu do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy	Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych Liczba nowych obiektów sportowych <i>Trend:</i> ↑
Podnoszenie jakości usług edukacyjnych	Podnoszenie jakości kształcenia poprzez wykorzystywanie technologii elektronicznych.	Poprawa jakości kształcenia w placówce edukacyjnej oraz zapewnienie uczniom dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych	Liczba urządzeń elektronicznych w salach lekcyjnych <i>Trend:</i> ↑
	Systematyczna modernizacja oraz doposażanie placówki edukacyjnej, w celu wspomaganie rozwoju potencjału edukacyjnego dzieci i młodzieży.	Poprawa jakości kształcenia w placówce edukacyjnej	Liczba podjętych działań w ramach modernizacji placówek edukacyjnych <i>Trend:</i> ↑
	Organizacja spotkań/kursów oraz warsztatów kreatywności, z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia oraz zatrudnienia na terenie gminy.	Podnoszenie kapitału ludzkiego wśród młodzieży	Liczba spotkań/kursów dotyczących podnoszenia kwalifikacji młodzieży <i>Trend:</i> ↑
	Organizacja działań na rzecz wspierania wizerunku kształcenia technicznego oraz branżowego.		Liczba zorganizowanych kursów/prelekcji w zakresie kształcenia technicznego oraz branżowego

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

			<i>Trend:</i> ↑
	Prowadzenie profilaktycznych spotkań i warsztatów o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.	Zapobieganie zwiększającej się liczbie osób uzależnionych od alkoholu	Ilość przeprowadzonych prelekcji/warsztatów o wybranej tematyce <i>Trend:</i> ↑
	Rozwój usług opiekuńczych dla dzieci w wieku do 3 lat	Wsparcie wczesnego powrotu rodzica na rynek pracy	Liczba dostępnych miejsc dla opieki nad dzieckiem do lat 3 <i>Trend:</i> ↑
	Prowadzenie działań technicznych (matematyka, informatyka) już na etapie nauki wczesnoszkolnej	Podniesienie jakości nauczania matematyki, informatyki oraz logiki na poziomie edukacji wczesnoszkolnej.	Liczba prowadzonych zajęć dla najmłodszych mieszkańców o wybranej tematyce <i>Trend:</i> ↑
Zwiększanie dostępu do pomocy społecznej	Podjęcie działań na rzecz zwiększania liczby lokali socjalnych oraz mieszkań chronionych	Zwiększenie wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej	Liczba lokali socjalnych Liczba mieszkań chronionych <i>Trend:</i> ↑
	Zapewnienie doradztwa zawodowego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych	Liczba spotkań/kursów w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej <i>Trend:</i> ↓
	Niwelowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	Podniesienie jakości życia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami	Liczba budynków użyteczności publicznej posiadających infrastrukturę dostosowaną do osób z niepełnosprawnościami <i>Trend:</i> ↑

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

	Zwiększenie dostępu do kultury oraz rekreacji dla seniorów		Liczba organizowanych zajęć dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami <i>Trend:</i> ↑
--	--	--	---

Cel.2. Przedsiębiorczość na wysokim poziomie

Dany cel strategiczny opierać się będzie na podnoszeniu kapitału społecznego wśród społeczności lokalnej, wraz z promocją przedsiębiorczości gminy na tle regionu, kształtowaniu idei „Mazury to Biznes” wraz we współpracy z OF Wielkich Jezior Mazurskich oraz województwem warmińsko-mazurskim.

Wspieranie przedsiębiorczości ma na celu przede wszystkim przełamanie utrwalonego stereotypu niskiej atrakcyjności inwestycyjnej gminy i regionu.

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Proponowany wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów
Zwiększanie jakości partycypacji społecznej	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację programów integrujących społeczeństwo.	Zwiększenie roli partycypacji społecznej w społeczności lokalnej gminy	Liczba mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych <i>Trend:</i> ↑
	Tworzenie grup wolontariackich oraz aktywizacja społeczności lokalnej do niesienia pomocy osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie poczucia zaufania do władz publicznych	Liczba wolontariuszy w gminie <i>Trend:</i> ↑

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Poprawa jakości komunikacji interpersonalnej oraz dostępu do informacji	Zwiększanie dostępu do informacji publicznej poprzez wspieranie rozwoju sieci internetowej.	Szerzenie idei marketingu terytorialnego	Odsetek sołectw posiadających dostęp do sieci internetowej <i>Trend:</i> ↑
	Systematyczne udostępnianie informacji o ważnych wydarzeniach w mediach społecznościowych.	Zwiększenie poczucia zaufania do władz publicznych	Liczba udostępnionych informacji o ważnych wydarzeniach w gminie <i>Trend:</i> ↑
Systematyczne wsparcie przedsiębiorczych mieszkańców	Systematyczne wprowadzanie korzystnej polityki podatkowej dla nowych oraz istniejących przedsiębiorców.	Zwiększenie roli gospodarki w obrębie gminy oraz na tle regionu	Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw <i>Trend:</i> ↑
	Wspieranie handlu oraz wymiany towarów w miejscach najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców oraz turystów.	Szerzenie kultury regionu oraz zwiększenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców	Liczba przedsiębiorców korzystająca z możliwości sprzedaży towarów w miejscach najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców oraz turystów <i>Trend:</i> ↑
	Wspieranie rozwoju ekologicznych gospodarstw rolnych na terenie gminy.	Rozwój rolniczego aspektu gminy w korelacji z dbałością o ochronę środowiska	Liczba gospodarstw rolnych korzystająca z ekologicznych rozwiązań <i>Trend:</i> ↑

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Organizacja targów pracy CITTASLOW w gminie.	Wzrost znaczenia przedsiębiorczości dla rozwoju gminy	Liczba zorganizowanych targów pracy we współpracy ze Stowarzyszeniem CITTASLOW <i>Trend: ↑</i>
	Tworzenie możliwości rozwoju wolontariatu dla osób starszych w obszarze przedsiębiorczości.	Wspieranie rozwoju osób starszych jako osób z doświadczeniem i wiedzą pełniących funkcję mentorów	Liczba wolontariuszy <i>Trend: ↑</i>
Podnoszenie jakości terenów inwestycyjnych	Systematyczne uzbrajanie potencjalnych terenów inwestycyjnych.	Zwiększenie znaczenia gospodarki, poprzez wzrost poziomu przedsiębiorczości	Liczba uzbrojonych terenów inwestycyjnych <i>Trend: ↑</i>
	Promocja istniejących oraz powstających terenów inwestycyjnych.		Liczba informacji o istniejących oraz powstających terenach inwestycyjnych <i>Trend: ↑</i>
	Szkolenie kadry pracowniczej w obsłudze inwestora.	Zwiększenie efektywności pozyskiwania potencjalnych inwestorów	Liczba przeprowadzonych szkoleń <i>Trend: ↑</i>
Zwiększanie znaczenia nowoczesnych technologii w rozwoju przedsiębiorczości	Wzrost znaczenia e-usług w administracji publicznej.	Wzrost dostępności do usług publicznych w sposób zdalny	Liczba obsługiwanych patentów w sposób zdalny <i>Trend: ↑</i>
	Zwiększanie dostępu do bezprzewodowej sieci internetowej w miejscach		Liczba miejsc użyteczności publicznej posiadająca dostęp do

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	użyteczności publicznej.		sieci wi-fi <i>Trend:↑</i>
	Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w miejscach użyteczności publicznej.	Promocja oraz zwiększenie znaczenia wykorzystywania technologii odnawialnych w kształtowaniu gospodarki gminnej	Liczba budynków użyteczności publicznej posiadających dostęp do odnawialnych źródeł energii <i>Trend:↑</i>
Zwiększanie jakości funkcjonowania administracji publicznej	Systematyczne doskonalenie kompetencji pracowników samorządowych.	Zwiększenie zadowolenia mieszkańców pracą organów administracji publicznej	Liczba kursów/szkoleń odbytych w ramach doskonalenia kompetencji pracowników gminnych <i>Trend:↑</i>
	Wprowadzanie rozwiązań monitorujących oraz badających poziom satysfakcji w związku z działalnością administracji publicznej.		Liczba przeprowadzonych badań satysfakcji w związku z działalnością administracji publicznej <i>Trend:↑</i>

Cel.3. Wewnętrzna oraz zewnętrzna równowaga przestrzenna

Istotą danego celu strategicznego jest zwiększenie współpracy regionalnej, głównie w obszarze OF Wielkich Jezior Mazurskich, wraz z wykorzystaniem połączeń transgranicznych. Cel ten zakłada wspólne kształtowanie polityki przestrzennej, zarówno na poziomie gminy, regionu, jak i województwa. W ryzach wewnętrznej oraz zewnętrznej równowagi przestrzennej leży zwiększenie dostępności transportowej, wspieranie ładu przestrzennego oraz wzrost aktywności społecznej, poprzez systematyczne kształtowanie przestrzeni publicznych.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Proponowany wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów
Zwiększenie dostępu komunikacyjnego	Rozbudowa sieci komunikacji publicznej, w szczególności w kierunku Kętrzyna.	Zwiększenie dostępności oraz jakości komunikacyjnej dla mieszkańców oraz turystów	Liczba kursów komunikacji publicznej w kierunku Kętrzyna <i>Trend: ↑</i>
	Zwiększenie połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi sołectwami.		Liczba kursów komunikacji publicznej w poszczególnych sołectwach <i>Trend: ↑</i>
	Rozwój żeglugi pasażerskiej we współpracy z obszarem WJM.	Zwiększenie roli wodnej sieci transportowej	Liczba przewozów pasażerskich <i>Trend: ↑</i>
	Rozwój komunikacji międzyregionalnej, poprzez zwiększenie przepływu informacji, integracji danych na poziomie WJM.	Zwiększenie dostępności i poprawności danych jakościowych oraz ilościowych	Liczba pozyskanych danych w związku ze współpracą z OF Wielkich Jezior Mazurskich <i>Trend: ↑</i>
Zwiększenie współpracy z gminami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu WJM oraz Cittaslow	Uczestnictwo w branżowych formach samorządowych.	Zwiększenie roli współpracy w relacji: gmina Ryn – obszar funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich	Liczba spotkań, w których wzięli udział przedstawiciele gminy <i>Trend: ↑</i>
	Włączanie się w wspólne projekty rozwojowe na terenie obszaru funkcjonalnego oraz miast		Liczba projektów rozwojowych na poziomie OF, w które

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Cittaslow.		włączyła się gmina <i>Trend:</i> ↑
	Współpraca z organizacjami samorządowymi działającymi w obszarze WJM oraz Cittaslow.		
Zwiększenie współpracy międzysektorowej	Włączanie się gminy w projekty wspierające przedsiębiorczość w okresie pandemii COVID-19.	Zwiększenie współpracy międzysektorowej oraz wspieranie obopólnych korzyści w obszarze kultury, środowiska przyrodniczego oraz wspierania przedsiębiorczości	Liczba projektów, w które włączyła się gmina w związku z ograniczeniem skutków COVID-19 <i>Trend:</i> ↑
	Nawiązywanie współpracy z polskimi samorządami lokalnymi na rzecz rozwoju gospodarczego w regionie.		Liczba nawiązanych współprac z polskimi samorządami lokalnymi <i>Trend:</i> ↑
	Nawiązywanie współpracy z placówkami edukacyjnymi poza regionem, celem wymiany kultury i wiedzy.		Liczba nawiązanych współprac z placówkami edukacyjnymi spoza regionu <i>Trend:</i> ↑
Podnoszenie jakości współpracy transgranicznej w relacji Polska-Rosja/Polska-Litwa	Zwiększanie jakości współpracy w zakresie zachowania rozwoju dziedzictwa historycznego oraz kulturowego.	Zwiększanie jakości powiązań transgranicznych	Liczba podjętych współprac na poziomie międzynarodowym w zakresie dziedzictwa kulturowego <i>Trend:</i> ↑
	Obopólna promocja tradycji oraz historii regionu oraz obszarów przygranicznych.		
	Podejmowanie współpracy w zakresie czystego środowiska przyrodniczego.		Zwiększenie jakości przestrzeni oraz środowiska przyrodniczego

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

		zachowując zasady międzynarodowej współpracy	przyrodniczego <i>Trend: ↑</i>
	Zwiększanie wspólnych inwestycji na rzecz rozwoju transportu i komunikacji.		Liczba podjętych inwestycji międzynarodowych w zakresie rozwoju transportu i komunikacji <i>Trend: ↑</i>
Rozwój infrastruktury technicznej	Budowa oraz modernizacja istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej	Zwiększenie jakości życia mieszkańców Poniesienie jakości infrastruktury technicznej w gminie	Długość zmodernizowanych oraz nowo powstałych sieci wodno-kanalizacyjnych Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej <i>Trend: ↑</i>
	Budowa oraz modernizacja sieci gazowej.		Długość zmodernizowanych oraz nowopowstałych sieci gazowych <i>Trend: ↑</i>
	Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków.	Zwiększenie ochrony środowiska przyrodniczego	Liczba budynków posiadających dostęp do OZE <i>Trend: ↑</i>
	Poprawa stanu dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, parkingi).	Podniesienie jakości dróg Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na drogach	Liczba zmodernizowanych dróg gminnych <i>Trend: ↑</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Budowa nowych dróg gminnych.	Zwiększenie jakości transportowej gminy	Liczba nowo wybudowanych dróg <i>Trend: ↑</i>
Kształtowanie poprawnej polityki przestrzennej	Gospodarowanie zieleni urządzonej w miejscach użyteczności publicznej	Zwiększenie jakości przestrzennego wizerunku miasta	Liczba miejsc, w których zagospodarowano zielenią urządzonej <i>Trend: ↑</i>
	Systematyczne tworzenie przestrzeni publicznych.	Zwiększenie ilości miejsc do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców oraz turystów	Liczba nowo stworzonych przestrzeni publicznych <i>Trend: ↑</i>
	Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej.	Zniwelowanie barier architektonicznych głównie dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami	Liczba podjętych działań mających na celu niwelację barier architektonicznych <i>Trend: ↓</i>
	Tworzenie warunków dla realizacji działań rewitalizacyjnych.	Zwiększenie jakości przestrzennego wizerunku miasta Zniwelowanie negatywnych zjawisk społecznych	Liczba zrealizowanych projektów w ramach lokalnego programu rewitalizacji <i>Trend: ↑</i>
	Systematyczna aktualizacja dokumentów planistycznych oraz monitoring ich wdrażania.	Zniwelowanie negatywnych zjawisk społecznych	Liczba zaktualizowanych dokumentów planistycznych <i>Trend: ↑</i>
	Rozbudowa małej architektury głównie w miejscach użyteczności publicznej.	Zwiększenie jakości przestrzennego wizerunku miasta Zwiększenie ilości miejsc do spędzania czasu	Liczba adaptacji małej architektury w miejscach użyteczności publicznej <i>Trend: ↑</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

		wolnego dla mieszkańców oraz turystów	
	Zmniejszenie różnicy pod względem dostępu do usług pomiędzy poszczególnymi sołectwami	Zmniejszenie dysproporcji przestrzeni gminnej	Liczba nowo powstałych usług społecznych w poszczególnych sołectwach <i>Trend: ↑</i>

Cel.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego

Dany cel zakłada ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na degradację środowiska przyrodniczego, z wykorzystaniem wszystkich dostępnych metod na poziomie gminy, które dbać będą o adaptację do zmian klimatycznych oraz zapobiegać pogłębianiu się zjawiska zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Cel ten przyświecać będzie szeroko rozumianej współpracy regionalnej, międzysektorowej oraz transgranicznej. Szczególna współpraca dotyczyć będzie przede wszystkim relacji pomiędzy gminą Ryn a OF Wielkich Jezior Mazurskich.

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Proponowany wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów
Kontrola gospodarki wodno-ściekowej	Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców.	Zwiększenie jakości gospodarki wodno-ściekowej	Liczba punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
	Kontrola oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata.	Zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego poprzez uregulowanie procesów gospodarki wodno-ściekowej	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku <i>Trend: ↑</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.		Liczba nowo wybudowanych indywidualnych systemów oczyszczania ścieków <i>Trend: ↑</i>
	Regularny wywóz nieczystości płynnych.		Ilość ścieków bytowych przekazanych do stacji zlewnej w m ³ <i>Trend: ↑</i>
Podnoszenie jakości wód (jezior) oraz jakości wody pitnej i użytkowej	Budowa zbiorników tzw. „małej retencji”.	Zwiększenie jakości wód oraz regulacja istniejącej gospodarki wodnej	Liczba nowo wybudowanych zbiorników „małej retencji” <i>Trend: ↑</i>
	Wdrażanie oraz przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej poprzez nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków wodnych.	Zwiększenie udziału rolnictwa ekologicznego na poziomie gminy	Liczba gospodarstw rolnych stosujących ekologiczne praktyki <i>Trend: ↑</i>
	Prowadzenie prac przeciwoerozyjnych oraz zalesianie terenów.	Zwiększenie ilości zalesienia na terenie gminy wraz z podniesieniem ich jakości	Liczba przeprowadzonych prac przeciwoerozyjnych Lesistość gminy w % <i>Trend: ↑</i>
	Retencjonowanie wody w istniejących zbiornikach i rowach.	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców oraz zapobieganie lokalnym powodziom oraz podtopieniom	Ilość podjętych działań w celu uregulowania retencji zbiorników wodnych <i>Trend: ↑</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii	Wdrażanie technologii OZE na terenie gminy.		Liczba wdrożonych technologii OZE <i>Trend:</i> ↑
	Edukacja oraz informowanie społeczności lokalnej o korzyściach płynących z korzystania z OZE.	Zwiększenie znaczenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	
	Rozwój fotowoltaiki na tle regionu, w tym promocja systemów fotowoltaicznych.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie korzyści wykorzystywania OZE	Liczba informacji o korzyściach płynących z wykorzystania OZE na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy <i>Trend:</i> ↑
	Rozwój energii geotermalnej, w tym pomp ciepła.		
	Wspieranie nowoczesnych rozwiązań w zakresie kształtowania ekologii w gminie.	Wdrożenie rozwiązań zgodnie z ideą SMART CITY	Liczba wdrożonych nowoczesnych rozwiązań ekologicznych <i>Trend:</i> ↑
Edukacja społeczności lokalnej w zakresie ekologii	Edukacja ekologiczna w placówkach oświatowych, we współpracy z nauczycielami oraz organizacjami pozarządowymi.	Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ekologii	Liczba przeprowadzonych spotkań/prelekcji w zakresie ekologii w placówkach oświatowych <i>Trend:</i> ↑
	Organizacja wydarzeń/spotkań rodzinnych promujących zachowania ekologiczne.		Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących zachowania ekologiczne <i>Trend:</i> ↑

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	Promocja informacji na temat dobrych praktyk związanych z dbaniem o środowisko na stronie internetowej gminy oraz w mediach społecznościowych.		Liczba informacji na temat ekologii zamieszczonych na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy <i>Trend: ↑</i>
	Wdrażanie systemów zachęt dla mieszkańców decydujących się na proekologiczne rozwiązania.		Liczba podjętych programów/grantów dla mieszkańców w zakresie ekologii <i>Trend: ↑</i>
Kontrola oraz dbałość o istniejące walory przyrodnicze	Dbczość o ochronę różnorodności gatunkowej.	Zwiększenie ochrony różnorodności gatunkowej w gminie	Liczba zadań podjętych w celu ochrony różnorodności gatunkowej w gminie <i>Trend: ↑</i>
	Zachowanie czystości zbiorników wodnych oraz lasów.		Liczba zadań podjętych w celu zwiększania czystości rzek i lasów <i>Trend: ↓</i>
	Dbczość o czystość na terenach objętych szczególną ochroną przyrodniczą.	Zmniejszenie ilości odpadów oraz dzikich wysypisk śmieci w obszarach objętych ochroną przyrodniczą	Liczba zadań podjętych w celu zwiększenia czystości w gminie <i>Trend: ↓</i>

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Cel.5. Konkurencyjna turystyka oraz wysoki dostęp do kultury

Ideą danego celu strategicznego jest zapewnienie wysokiego dostępu do usług turystycznych, promujących region Wielkich Jezior Mazurskich, z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego gminy. Cel ten zakłada zwiększenie atrakcyjności gminy, poprzez wykorzystanie istniejących uwarunkowań – walorów historycznych oraz przyrodniczych gminy.

Cel operacyjny	Zadanie	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Proponowany wskaźnik oceny osiągnięcia rezultatów	
Wdrażanie rozwiązań dla rozwoju dziedzictwa kulturowego w gminie	Organizacja wydarzeń/wystaw wspierających lokalną kulturę i szerzącą dziedzictwo kulturowe gminy	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy	Liczba zorganizowanych wydarzeń/wystaw wspierających rozwój kultury <i>Trend: ↑</i>	
	Rozwój atrakcji turystycznych, w tym modernizacja oraz renowacja miejsc dziedzictwa kulturowego.		Liczba zmodernizowanych miejsc dziedzictwa kulturowego <i>Trend: ↑</i>	
	Wspieranie i kreowanie produktu regionalnego		Zwiększenie dostępu do dziedzictwa kulturowego dla mieszkańców oraz turystów	Liczba podjętych działań mających na celu promocję produktu regionalnego oraz lokalnej kultury <i>Trend: ↑</i>
	Tworzenie i wspieranie działalności lokalnych placówek muzealno-wystawienniczych.			
	Tworzenie bazy informacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego gminy, w tym rozwój			Liczba stworzonych broszur informacyjnych dotyczących poszczególnych miejsc

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	dostępności do informacji.		dziedzictwa kulturowego <i>Trend: ↑</i>
	Angażowanie młodzieży gminnej we wspieranie kultury regionu i spraw społecznych.	Zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej wśród młodzieży	Liczba podjętych działań mających na celu angażowanie młodzieży w sprawy lokalne związane z kulturą <i>Trend: ↑</i>
Wykorzystanie istniejących uwarunkowań przyrodniczych dla rozwoju turystyki	Modernizacja oraz budowa infrastruktury sportowej wraz z zagospodarowaniem nadbrzeży jezior.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy	Liczba nowo powstałych oraz zmodernizowanych obiektów/przestrzeni nadbrzeży jezior <i>Trend: ↑</i>
	Zwiększenie długości ścieżek pieszych oraz rowerowych.		Długość nowo powstałych ścieżek rowerowych oraz pieszych <i>Trend: ↑</i>
	Budowa parków tematycznych aktywnego wypoczynku.		Liczba nowo powstałych parków tematycznych <i>Trend: ↑</i>
	Wsparcie dla rozwoju usług agroturystycznych.		Liczba podjętych działań mających na celu wsparcie usług agroturystycznych
	Tworzenie systemu ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych.		Liczba nowo powstałych ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych
	Rozbudowa bazy żeglarskiej.		Liczba podjętych działań w celu rozbudowy bazy żeglarskiej

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

			<i>Trend:</i> ↑	
	Wsparcie dla rozwoju biwakowisk i bindug.		Liczba podjętych działań w celu rozbudowy biwakowisk i bindug <i>Trend:</i> ↑	
Systematyczna promocja oferty turystycznej gminy	Systematyczna modernizacja oraz aktualizacja strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy.	Rozwój marketingu terytorialnego na poziomie gminy oraz regionu	Liczba podjętych prac w ramach aktualizacji strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy <i>Trend:</i> ↑	
	Włączenie branży turystycznej (hotelarstwo, gastronomia, usługi) w promocję gminy.		Liczba podjętych działań mających na celu włączenie branży turystycznej w promocję gminy <i>Trend:</i> ↑	
	Szerzenie współpracy z przewodnikami oraz historykami promującymi dziedzictwo kulturowe gminy.		Liczba podjętych współprac z przewodnikami oraz historykami <i>Trend:</i> ↑	
	Współpraca z mediami: w zakresie informowania o działalności bieżącej i zamierzeniach perspektywicznych.		Liczba podjętych współprac z mediami <i>Trend:</i> ↑	
	Wykorzystywanie narzędzi informatycznych i nowoczesnych technologii dla rozwoju turystyki.		Wzrost znaczenia nowoczesnych technologii w kształtowaniu turystyki. Uatrakcyjnienie gminy w mediach społecznościowych.	Liczba wdrożonych nowych technologii informatycznych w promocję gminy <i>Trend:</i> ↑

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

	Tworzenie warunków dla szkolenia przewodników.	Podniesienie jakości świadczonych usług turystycznych na tle regionu	Liczba przeprowadzonych szkoleń <i>Trend: ↑</i>
	Stworzenie wielojęzycznego internetowego portalu turystycznego		Liczba odwiedzin turystycznego portalu internetowego <i>Trend: ↑</i>

**MODEL
STRUKTURY
FUNKCJONALNO
-PRZESTRENNEJ**

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

8. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to poszczególne zadania inwestycyjne Miasta i Gminy Ryn. Przedstawione inwestycje posiadają charakter przestrzenny, jednak stworzone zostały na podstawie szacowanych zadań inwestycyjnych planowanych na najbliższe lata.

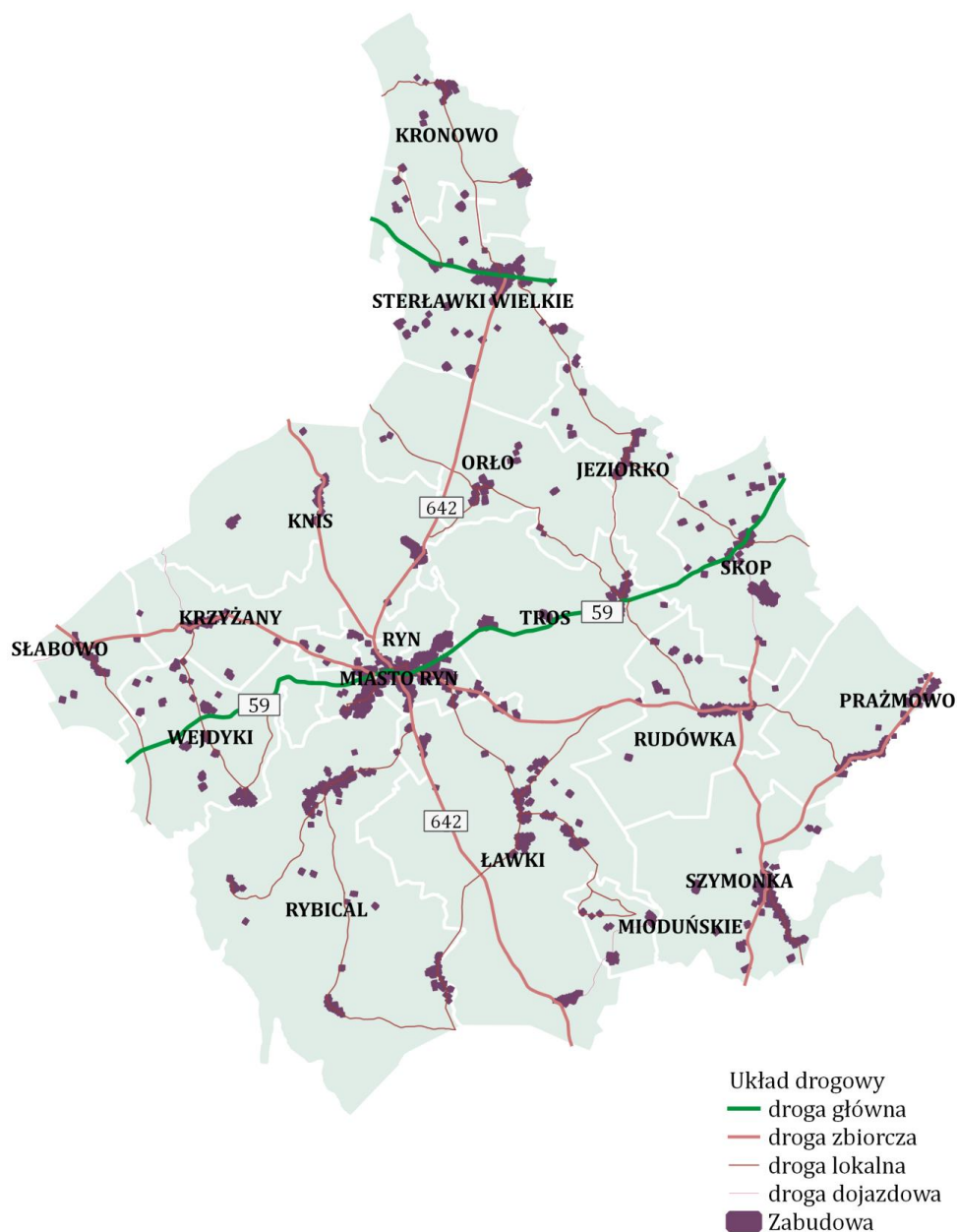
Uwarunkowania przestrzennego rozwoju gminy stworzone zostały poprzez analizę istniejących uwarunkowań osadniczych oraz komunikacyjnych, wraz ze zwróceniem szczególnej uwagi na uwarunkowania środowiskowe (ryc.9, ryc.10).

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Rysunek 9. Uwarunkowania osadnicze oraz komunikacyjne

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Rysunek 10. Uwarunkowania środowiskowe

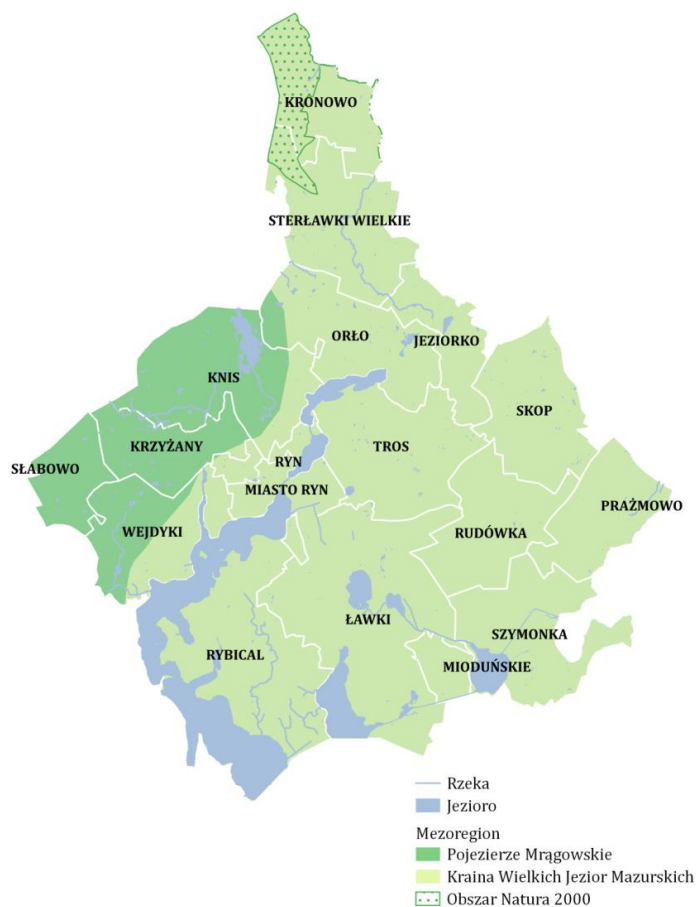

Tabela 1. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Miasta i Gminy Ryn

Jednolite części wód powierzchniowych	Powierzchnia	Dorzecze	Region wodny	Główne zlewnie w obrębie JCWPd	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
JCWPd31	4506.6 km ²	Wisły	Śródko wej Wisły	Pisa	Dobry	Dobry
JCWPd20	6089.3 km ²	Jarftu, Pregoły, Świeżej	Łyny, Węgorypy	Baranówka, Łyna	Dobry	Dobry

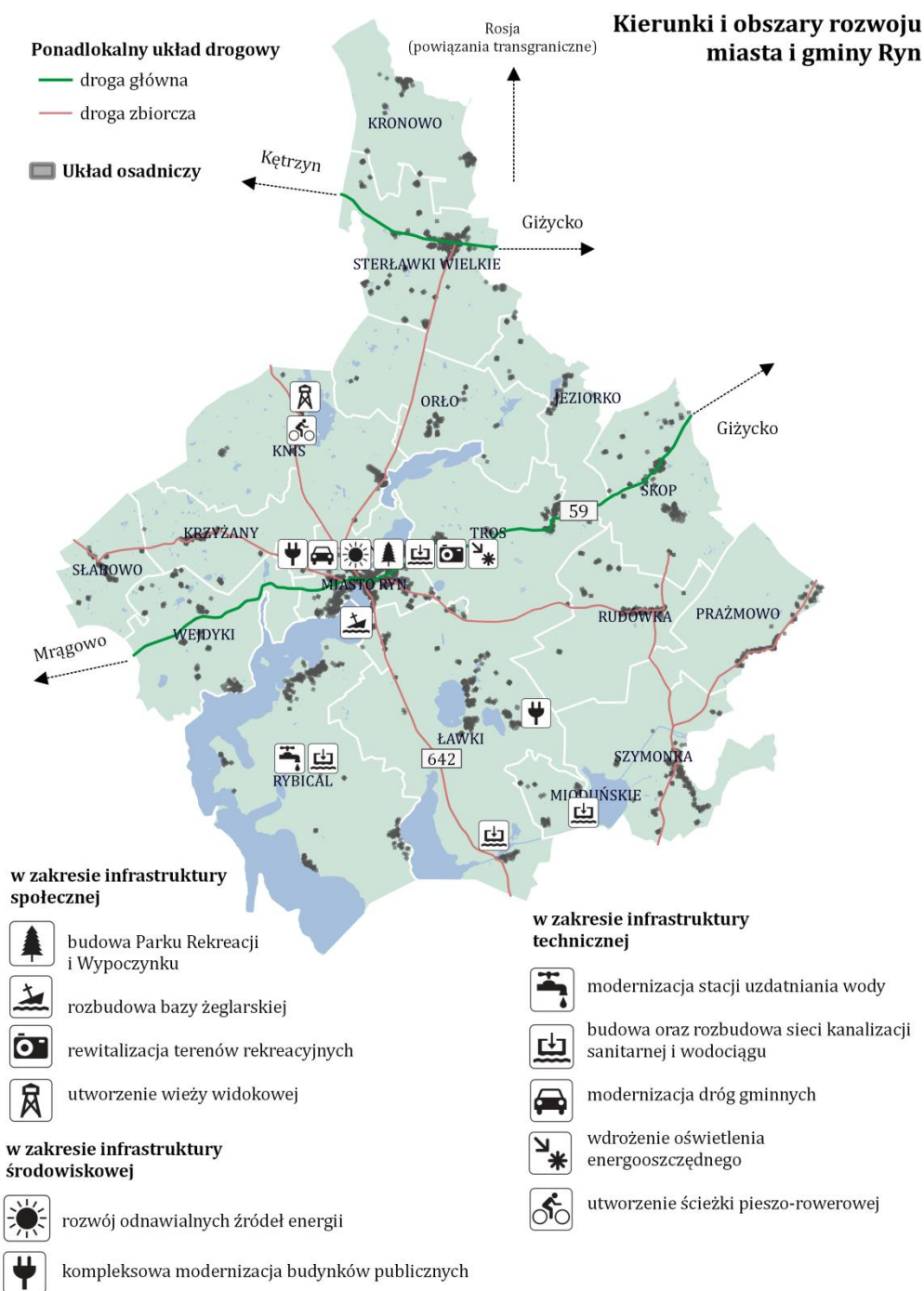
Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Rysunek 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Ryn

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

8.1. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie.

1. Tereny zachowania staromiejskiej struktury historycznej Miasta i Gminy Ryn.

Charakterystyka:

Tereny te położone są w centralnej części miasta Ryn i stanowią kluczowe uwarunkowania dla tożsamości Miasta i Gminy oraz pełnią funkcję reprezentatywną dla całego obszaru. Wyróżnia je historyczny układ urbanistyczny cechujący się ulokowaniem w mieście zabytków nieruchomości oraz zabytkowych ulic i budynków, którego elementem są miejsca dziedzictwa kulturowego oraz elementy pełniące funkcje turystyczno-usługowe.

Ustalenia i rekomendacje:

- podporządkowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji miejskiej,
- przekształcanie istniejących placów i skwerów na przestrzenie przyjazne mieszkańcom oraz turystom,
- regulacja ruchu drogowego, poprzez polepszanie przepustowości dróg oraz rozładowanie ruchu,

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

- dostosowanie części przestrzeni pod wydarzenia o charakterze kulturalnym, rozrywkowym oraz integracyjnym,
- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej oraz formy zabudowy wraz z możliwością jej uzupełniania.

2. Tereny o funkcjach zabudowy mieszkaniowej.

Charakterystyka:

To obszary o charakterze infrastruktury mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej, zlokalizowane w poszczególnych sołectwach, przede wszystkim wzdłuż głównych układów komunikacyjnych.

Ustalenia i rekomendacje:

- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną,
- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniowo-usługową w miejscowości Ryn,
- wyposażenie terenów mieszkaniowych w podstawowe usługi obsługi ludności,
- tworzenie terenów zieleni urządzonej oraz stref wypoczynkowo-rekreacyjnych, z udziałem terenów aktywnych przyrodniczo,

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

5. Tereny o funkcji turystycznej i rekreacyjnej.

- porządkowanie istniejących oraz tworzenie nowych zespołów zieleni,
- rozwój sieci komunikacyjnej, w tym pieszej oraz rowerowej, z wykorzystaniem zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

To obszary o największym znaczeniu dla rozwoju turystyki w gminie. Ulokowane są najczęściej w centralnej części miasta Ryn oraz wzdłuż linii brzegowej Wielkich Jezior Mazurskich.

Ustalenia i rekomendacje:

- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę funkcji turystycznej i rekreacyjnej,
- rozwój zabudowy przeznaczonej na usługi turystyczno – rekreacyjne w miejscowościach położonych w Gminie Ryn,
- rozbudowa całorocznej zabudowy letniskowej w Rynie,
- budowa przystani wodnych zlokalizowanych na obrzeżach jezior w okolicach, gdzie przewidziano tereny pod funkcję turystyczną i rekreacyjną,
- budowa budynków o funkcjach pensjonatowych i apartamentowych nawiązujących

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

- architektonicznie do zabudowy mazurskiej,
- urządzenie terenów rekreacyjno – sportowych,
- zapewnienie połączeń komunikacyjnych obszaru z pozostałymi obszarami miasta oraz otaczającymi terenami rekreacyjnymi,
- zapewnienie odpowiedniej liczby stanowisk parkingowych, powiązanych z siecią dróg publicznych,
- obowiązkowe wyposażenie obiektów w urządzenia infrastruktury technicznej.

5. Tereny o funkcjach usługowych.

Charakterystyka:

To obszary charakterystyczne w aspekcie administracyjno-usługowym, istotne ze względu na obsługę mieszkańców miasta i gminy oraz sąsiednich miejscowości, a także skupiające miejsca pracy. W obszarach tych zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej, punkty handlowo-usługowe, w tym wielkopowierzchniowe oraz tereny obsługi komunikacji o znaczeniu ponadregionalnym.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Ustalenia i rekomendacje:

- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklającej i wzmacniającej znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- mieszanie i dodawanie funkcji,
- zwiększenie udziału zieleni,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa),
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

6. Wody.

Charakterystyka:

Są to obszary jezior oraz zbiorników wodnych ulokowanych w przestrzeni gminy.

Ustalenia i rekomendacje:

- ochrona cieków wodnych, w związku z zabudową kubaturową, za wyjątkiem funkcji związanych ze sportem, rekreacją oraz turystyką,
- ustalenie zasad w związku z podejmowaniem przedsięwzięć znacząco wpływających na środowisko,
- obowiązkowe wyposażenie obiektów w urządzenia infrastruktury technicznej w pełni zabezpieczające przed dostawaniem się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych
- zachowanie istniejącego zadrzewienia i zakrzewień oraz wprowadzanie nowych, szczególnie jako uzupełnień obudowy biologicznej cieków wodnych.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

7. Tereny zieleni – lasy.

Charakterystyka:

To obszary lasów kluczowe dla systemu przyrodniczego, pełniące głównie role: klimatyczno-biologiczną, krajobrazową oraz rekreacyjno-społeczną, częściowo produkcyjną.

Ustalenia i rekomendacje:

- zachowanie oraz tworzenie kompleksów leśnych i towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu,
- uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych,
- wyznaczanie ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę, umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek, w szczególności w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej,
- wprowadzenie zakazu sytuowania nowej zabudowy niezwiązanej z gospodarką leśną (możliwa realizacja małej architektury na cele rekreacji i wypoczynku, edukacji ekologicznej itp.).

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

8. Tereny gospodarstw agroturystycznych

Charakterystyka:

Tereny o charakterze agroturystycznym, posiadające potencjał dla rozwoju turystycznego.

Ustalenia i rekomendacje:

- kształtowanie zespołów zabudowy usług agroturystycznych,
- utrzymanie wraz z możliwością modernizacji i rozbudowy istniejącej zabudowy,
- rozbudowa systemu dróg, tras spacerowych i ścieżek rowerowych - pozwalająca na udostępnienie terenów leśnych i rekreacyjnych,
- lokalizacja obiektów obsługi rekreacji, sportu i turystyki o wysokim standardzie funkcjonalnym i estetycznym,
- obowiązkowe wyposażenie obiektów w urządzenia infrastruktury technicznej w pełni zabezpieczające przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód i powietrza,
- ochrona istniejących lasów i zadrzewień,
- ustalanie szlaków przebiegających z dala od miejsc żerowania zwierząt oraz cennych przyrodniczo miejsc.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

9. Obszary rolne

Charakterystyka:

Tereny przeznaczone pod grunty rolne, uprawy sadownicze i ogrodnicze chronione przed zdewastowaniem.

Ustalenia i rekomendacje:

- wykorzystanie gruntów rolnych zgodnie z ich przydatnością dla upraw polowych i ogrodniczych,
- sukcesywna zmiana użytkowania ziemi z gruntów ornych na użytki zielone na stokach o dużych spadkach i glebach o niskiej bonitacji,
- utrzymanie trwałych użytków zielonych na terenach gleb podmokłych, zagrożonych powodzią oraz o dużych spadkach,
- likwidacja dzikich wysypisk odpadów i nie tworzenie nowych składowisk,
- dopuszczenie lokalizacji urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz wyznaczania dróg lokalnych i ścieżek rowerowych.

NAWIĄZANIE DO
NADRZĘDNYCH
DOKUMENTÓW
STRATEGICZNYCH

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

3. Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych – krajowych oraz regionalnych

3.1. Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityka równych szans

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP), która stanowi uzgodnioną z Komisją Europejską strategię wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie finansowej planuje się przeznaczyć 72,2 miliarda euro oraz dodatkowe 3,8 miliarda euro z Funduszy na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** (EFRR) służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie ich obszarów, znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- **Fundusz Spójności** (FS) służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+** (EFS+) ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).
- **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji** (FST) stanowić będzie uzupełnienie proponowanych funduszy polityki spójności. Jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

(European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Podkreśla się również działania finansowane w ramach Funduszy norweskich i EOG opierające się na wspólnych wartościach, takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Działania Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Operatorów Programów i Beneficjentów podejmowane są w duchu hasła „Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej”. Uczestnicy procesu wdrażania Funduszy norweskich i EOG są związani szeregiem przepisów prawa międzynarodowego oraz krajowego, zobowiązującego do przestrzegania zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przesłankę – płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

3.2. Poziom krajowy

Planowanie strategiczne na poziomie krajowym wyznacza (wg. nowych przepisów ustawy⁹ o zmianie ustawy i zasadach polityki rozwoju) strategia kraju, na okres 10-15 lat. Podstawowym dokumentem na poziomie krajowym jest **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, a jej dopełnienie stanowi **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**.

W przyjętej strategii wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Głównym celem strategii krajowej jest *„efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki*

⁹ „Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie **ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw**.”

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”.

We wszystkich aspektach strategii podkreśla się kluczową rolę współdziałania instytucji w wieloszczeblowym systemie zarządzania publicznego w realizacji przekrojowej interwencji publicznej¹⁰.

Głównymi wyznacznikami określonymi dla rozwoju polityki regionalnej na poziomie kraju są:

1. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie zagrożeń środowiska.
2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych.
3. Rozwój wsparcia kapitału ludzkiego i społecznego.
4. Wzrost produktywności oraz innowacyjności regionalnych gospodarek.
5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach.
6. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowanie działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządem terytorialnym i między sektorami.
7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.

Co więcej, w tworzeniu strategii rozwoju na poziomie krajowym, istotne stają się również dokumenty strategiczne, takie jak:

- **Polityka ekologiczna państwa 2030** – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu** do 2030 roku,

¹⁰ „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030).”

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa, rybactwa 2030,
- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2022,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

3.3. Poziom regionalny

Na poziomie regionalnym głównymi dokumentami strategicznymi są: strategie rozwoju województwa oraz strategie rozwoju ponadlokalnego. Nowelizacja wyżej wymienionej ustawy w pkt 2.1. wyłączyła strategie rozwoju powiatów z obowiązku dostosowania się do nowych zapisów ustawy, rekomendując opracowywanie np. strategii dla obszarów funkcjonalnych.

Podstawowym dokumentem określającym cele strategiczne na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego jest: **Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.**

Wizję dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego określa się jako: „*Warmia i Mazury, regionem, w którym warto żyć...*”.

Jako główny cel rozwoju województwa do 2030 roku wyznaczono: *spójność ekonomiczną, społeczną i przestrzenną Warmii i Mazur z regionami Europy.*

Wśród głównych celów dla rozwoju regionu warmińsko-mazurskiego znalazły się:

- Kompetencje przyszłości,
- Inteligentna produktywność,
- Kreatywna aktywność,
- Mocne fundamenty.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Ze względu na przynależność gminy do Obszaru Funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich nadrzędnym dokumentem strategicznym jest: **Wielkie Jeziora Mazurskie 2030. Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego**, określająca zrównoważony rozwój dla całego miejskiego obszaru funkcjonalnego. W strategii wyodrębniono kierunki służące dążeniu do rozwoju całego regionu, a wśród nich znajdują główne założenia rozwojowe takie jak:

Cel główny:

Wzrost konkurencyjności obszaru funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich w zakresie atrakcyjności turystycznej, warunków dla prowadzenia biznesu oraz wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i warunków życia.

Cele strategiczne:

- Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze,
- Wysoki poziom edukacji i partycypacji społecznej,
- Spójność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna,
- Konkurencyjna gospodarka.

Gmina Ryn, jako członek Stowarzyszenia CITTASLOW powinna kierować się także daleko idącą ideą proponowaną w **Programie rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego**. W programie wyróżniono wizję miast Cittaslow, która brzmi „**CITTASLOW 2030 – oparta o bogatą współpracę sieć wyjątkowych pod względem jakości życia miast realizujących politykę zrównoważonego rozwoju i oferujących:**

- ✓ połączenie spokoju i dynamiki;
- ✓ szacunek dla tradycji i otwartość na innowacyjne wyzwania przyszłości;
- ✓ troskę o potrzebujących i wspieranie przedsiębiorczości;
- ✓ wzmacnianie integracji i możliwości rozwoju indywidualnego.”

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

oraz cel głównym programu , określony jak: *„Efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienia roli sieci CITTASLOW w rozwoju województwa warmińskiego.”*

Wyodrębniono także cele strategiczne, które zgodne będą ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Ryn, takie jak:

- Integracja i mobilizacja zasobów;
- Promocja i ekspansja współpracy;
- Wysokiej jakości nowoczesne usługi;
- Aktywna gospodarka;
- Wysokiej jakości przestrzeń.

Zgodność celów zawartych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn z celami na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz ponadlokalnym przedstawia poniższa tabela.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Tabela 2. Zgodność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031 ze strategiami na poziomie kraju, województwa oraz obszaru funkcjonalnego

		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031					
		Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1.	Cel.2.	Cel.3.	Cel.4.	Cel.5.
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.)	1. Cel strategiczny. Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.	Cel.1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.					
		Cel.2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.					
		Cel.3. Skuteczne państwo i służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031					
		Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1	Cel.2	Cel.3	Cel.4	Cel.5
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1. Cel strategiczny. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,	Cel.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją					
		Cel.2. Zwiększanie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

		Cel.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego.					
		Cel.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych					
		Cel.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031					
		Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1.	Cel.2	Cel.3	Cel.4	Cel.5
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	2. Cel strategiczny. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego					
		Cel.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnych i lokalnym.					
		Cel.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031				
		Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1.	Cel.2.	Cel.3.	Cel.4.
2. Cel strategiczny. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	Cel.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem					
	Cel.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym					
	Cel.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych					
	Cel. 4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031					
		Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1.	Cel.2	Cel.3	Cel.4	Cel.5
Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	2. Kompetencje przyszłości	Cel.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje					
		Cel.2. Nowoczesne usługi					
		Cel.3. Profesjonalne organizacje					
		Cel. 4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej					
	2. Inteligentna produktywność	Cel.1. Satysfakcja pracy					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

	3. Kreatywna aktywność	Ce.2. Inteligentna specjalizacja					
		Cel.3. Wysoka konkurencyjność					
	Cel.1. Inspirująca twórczość						
	Cel.2. Efektywna współpraca						
	Cel.3. Ukształtowana tożsamość						

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

4. Mocne fundamenty	Cel.1. Silny kapitał społeczny					
	Cel.2. Optymalna infrastruktura rozwoju					
	Cel.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031						
Wielkie Jeziora Mazurskie 2030. Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego	Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1.	Cel.2.	Cel.3.	Cel.4.	Cel.5.
	1. Czyste środowisko przyrodnicze i zasobne Jeziora					
	2. Wysoki poziom edukacji i partycypacji społecznej					
	3. Integracja społeczna i kulturalna - tożsamość i zaufanie					
	4. Spójność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna					
	5. Konkurencyjna gospodarka					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031						
Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego	Cele strategiczne Miasta i Gminy Ryn	Cel.1.	Cel.2.	Cel.3.	Cel.4.	Cel.5.
	1. Integracja i mobilizacja zasobów					
	2. Promocja i ekspansja współpracy					
	3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi					
	4. Aktywna gospodarka					
	5. Wysokiej jakości przestrzeń					

Oznacza, iż dane cele zgodne są z założeniami strategii rozwoju wyższego rzędu.

SYSTEM
WDRAŻANIA/
MONITORINGU/
EWALUACJI

 Ryn

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

9. System wdrażania i finansowania

9.1. System wdrażania

Prawidłowy proces wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami. Strategia rozwoju nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednakże powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych jednostki samorządu terytorialnego. Jako, że Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 11 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być władze gminy (w tym Burmistrz oraz Urząd Miasta i Gminy, jak i wszystkie jego jednostki organizacyjne).

W procesie wdrażania strategii należy przede wszystkim wyróżnić oraz nadać odpowiednie zadania osobom bądź jednostkom. Wśród nich powinny znaleźć się:

- podmioty odpowiedzialne za organizację i koordynowanie procesu wdrażania strategii,
- zadania danego podmiotu,
- podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań zawartych w strategii

1. Funkcje Planistyczne	Opracowywanie dokumentów planistycznych niższego szczebla niż Strategia Rozwoju Miasta i Gminy.
2. Funkcje Monitoringowe	Monitorowanie procesu wdrażania strategii, obserwacja zmieniających się wskaźników, cech granicznych samorządów terytorialnych, uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.
3. Funkcje Informacyjno-wnioskodawcze	Wnioskowanie przez organ wykonawczy do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego o aktualizację strategii.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

4. Funkcje Promocyjne	Promowanie działań na rzecz wdrażania strategii rozwoju.
5. Funkcje Kooperacyjne	Współpraca z jednostkami pomocniczymi Gminy ds. Strategii, powierzanie im zadań do wykonania, monitoring ich działań oraz ścisła i stała współpraca.
6. Funkcje Prewencyjne	Zapobieganie zaburzeniu wdrażania strategii, rozwiązywanie pojawiających się problemów w trakcie wdrażania, informowanie władz Gminy o problemach dotyczących procesu wdrażania.
7. Funkcje Doradcze	Wspieranie władz we wdrażaniu strategii, pomoc przy podejmowaniu kluczowych decyzji.
8. Funkcje Koordynacyjne	Koordynacja decyzji oraz aktów prawa jak i zmieniających się przepisów ustaw, które znacząco wpływają na procesy wdrażania strategii.

Należy jednak zaznaczyć, że dane zadania i funkcje może sprawować cały zespół lub mogą być one podzielone na poszczególne, najbardziej kompetentne w danym zakresie osoby. Podmiotami pomocniczymi we wdrażaniu strategii powinny być:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny
- Regionalny Park Edukacji, Kultury i Turystyki w Rynie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Rynie,
- Sołectwa.

9.2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania

W procesie tworzenia ram finansowych poddano analizie dochody oraz wydatki gminy w ostatnich latach, skuteczność gminy w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania, bazę wiedzy i doświadczeń oraz informacje zapisane w opracowanych już projektach. Pod uwagę wzięto również wieloletnią prognozę finansową oraz budżety gminne. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ramy finansowe posiadają jedynie charakter

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

prognostyczny oraz zależą od szeregu zmiennych, które w praktyce mogą zupełnie zmienić dane kwoty. Po analizie zebranych danych, szacunkowo określono ramy finansowe w poszczególnych celach strategicznych.

9.2.1. Szczegółowe planowane inwestycje

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031 określa również szczegółowe inwestycje celu publicznego, które realizowane będą przez okres wdrażania strategii. Cele te spójne są z modelem funkcjonalno-przestrzennym gminy oraz kierunkami działań gminy. Inwestycje te zakładają szerokorozumianą współpracę zewnętrzną, w związku z ich finansowaniem oraz realizacją.

Tytuł przedsięwzięcia	Szacowany okres realizacji	Szacowany koszt realizacji
Budowa Parku Rekreacji i Wypoczynku nad j. Ołów w Rynie	2023-2024	15 000 000,00 zł
Rozbudowa bazy żeglarskiej na j. Ryńskim o pomost pływający i stały	2022-2023	1 250 000,00 zł
Rewitalizacja terenów rekreacyjnych nad j. Ołów w Rynie	2023-2025	1 000 000,00 zł
Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mioduńskie, Zielony Lasek, gmina Ryn	2022-2023	4 500 000,00 zł
Adaptacja działki nr 80 w Rynie na skwer wypoczynkowy pn. : „Zakątek Zadumy”	2022-2023	2 500 000,00 zł
Przebudowa dróg gminnych	2021-2024	12 000 000,00 zł
Rewitalizacja terenu przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Rynie	2022-2023	200 000,00 zł

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Modernizacja świetlic wiejskich	2022-2024	350 000,00 zł
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na terenach wiejskich	2023-2024	200 000,00 zł
Podniesienie funkcjonalności stadionu miejskiego	2024	2 250 000,00 zł
Modernizacja oświetlenia na terenie miasta i gminy Ryn	2022-2024	300 000,00 zł
Budowa domu pogrzebowego wraz z zagospodarowaniem terenu	2021-2022	1 400 000 zł
Wyposażenie Sali widowiskowej	2021-2022	1 120 000,00 zł
Przebudowa i remont budynku Urzędu Miasta i Gminy Ryn	2023-2024	2 000 000,00 zł
Panele fotowoltaiczne na budynkach użytku publicznego	2023-2024	1 500 000,00 zł
Mazurska Pętla Rowerowa	2023-2025	900 000,00 zł
Budowa nowego cmentarza komunalnego	2022-2026	11 800 000,00 zł
Budowa amfiteatru nad J. Ryńskim w Rynie	2022	910 000,00 zł
Rozbudowa hali sportowej w Rynie	2022-2023	2 700 000,00 zł
Monitoring na terenie miasta Ryn	2021	500 000,00 zł
Utworzenie muzeum dziedzictwa kulturowego na szlaku WJM – wieża ciśnień w Rynie	2022	200 000,00 zł

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Zagospodarowanie wschodniego nadbrzeża Jeziora Ryńskiego w Rynie	2022-2023	2 800 000,00 zł
Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Skop	2023	1 500 000,00 zł
Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej z przepompowaniem ścieków na działkach nr 379,376,359,357, 10/2, 6, 3, 1 oraz modernizacja SUW w Rynie	2022	6 000 000, 00 zł
Zmiana sposobu użytkowania wraz z przebudową części budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rynie na Klub Dziecięcy wraz z zagospodarowaniem terenu	2022	1 500 000,00 zł
SUMA		77 280 000,00 zł

Wśród najważniejszych środków finansowania wymienia się w szczególności:

- środki z budżetu gminnego,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz fundusze sektora pozarządowego,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach linii budżetowych, np. tarcz antykryzysowych.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Aby wdrażanie strategii miało charakter bardziej kompleksowy, zaleca się opracowanie bądź aktualizację poszczególnych dokumentów strategicznych oraz planistycznych, takich jak:

Lp.	Dokument	Rekomendacja
1.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	Wymaga systematycznej aktualizacji
2.	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	Wymaga ciągłej aktualizacji oraz uzupełnienia
3.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami	Wymaga aktualizacji po 2022 roku
4.	Program Ochrony Środowiska	Wymaga aktualizacji po 2024 roku
5.	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Rekomenduje się opracowanie
6.	Plan rozwoju sieci drogowej	Rekomenduje się opracowanie we współpracy z jednostkami zewnętrznymi
7.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	Wymaga aktualizacji po 2021 roku
8.	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Wymaga aktualizacji po 2024 roku
9.	Wieloletnia prognoza finansowa	Wymaga systematycznej aktualizacji

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Wybór priorytetów strategicznych spośród zdefiniowanych celów strategicznych jest kwestią bardzo istotną, z uwagi na konieczność koncentracji zasobów (w tym środków finansowych), tak aby można było uzyskać znaczący rozwój w wybranych sektorach. Główną zasadą wyboru priorytetów strategicznych jest skoncentrowanie się na celach najbardziej prorozwojowych, będących podstawą lub mogących inicjować proces pozostałych zmian.

Niejednokrotnie w wyborze priorytetu celu strategicznego będzie istniała potrzeba przeprowadzenia konsultacji społecznych wśród społeczności lokalnej. Formami konsultacji społecznych mogą być:

- spotkania publiczne,
- prośba o opinię,
- konsultacje internetowe (np. ankiety bądź spotkania online),
- zogniskowane wywiady grupowe (grupy fokusowe).

Cele i rodzaje konsultacji społecznych rekomendowane na poszczególnych etapach prac związanych z monitoringiem oraz ewaluacją strategii prezentują się następująco:

1. Identyfikacja aktualności problemu

Cel konsultacji: zebranie opinii o nieprawidłowościach bądź barierach rozwojowych, zebranie danych liczbowych, które potwierdzają skalę problemu.

Rekomendowany rodzaj badania: badania jakościowe (spotkania publiczne, grupa fokusowa z pracownikami urzędu gminy oraz jednostek pomocniczych, wywiady).

Częstotliwość: w miarę potrzeb przy realizacji dużych inwestycji.

2. Wybór priorytetów strategicznych

Cel konsultacji: zebranie danych pozwalających oszacować koszty i korzyści.

Rekomendowany rodzaj badania: badania ilościowe (głosowanie, badania ankietowe).

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Częstotliwość: podczas ewaluacji (co około 2-3 lata).

10. Monitoring i ewaluacja

10.1. Monitoring

Monitoring Strategii Rozwoju obejmuje sprawdzanie wyników w odniesieniu do określonych oczekiwań. Polega na systematycznym zbieraniu informacji, które dotyczą uzyskanych efektów w ramach wdrażanej strategii. Monitoring w późniejszym czasie pozwala określić, czy zakładane pierwotnie rezultaty realizowane są w sposób sprawny i kompleksowy, a w odpowiednim momencie w razie potrzeby wprowadzić korekty¹¹. Wykonawcą i podmiotem, który ma za zadanie odpowiadać za monitoring Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn jest instytucja zarządzająca daną strategią, w tym przypadku Urząd Miasta i Gminy Ryn. Monitoring strategii powinien być prowadzony na każdym poziomie danej interwencji, dla jednego projektu (tutaj inwestycji), realizacji konkretnych celów jak i całego programu strategii. Monitoring powinien zostać wprowadzony w momencie realizacji konkretnej inwestycji (w tym realizacji celów operacyjnych oraz zadań). Raporty monitoringowe, w zależności od realizowanych zadań, przeprowadzane powinny być w cyklu rocznym, półrocznym bądź kwartalnym.

Aby monitorować strategię w sposób kompleksowy, ważny jest dobór odpowiednich wskaźników, pozwalających na ich późniejszą analizę. Jako, że rekomenduje się przeprowadzanie corocznych sprawozdań z wdrażania strategii rozwoju, proces monitoringu, niezależnie od wykonywanych inwestycji, powinien zostać przeprowadzony i wyodrębniony w Raporcie o Stanie Miasta i Gminy za rok bazowy. W Raporcie powinny znaleźć się informacje na temat wdrażania strategii (na jakim etapie realizacji strategii aktualnie znajduje się Gmina, w tym które cele udało się zrealizować oraz w jakim stopniu oraz stopień osiągnięcia danych wskaźników i wydatków powierzonych na poszczególne zadania zawarte w strategii).

¹¹ Podręcznik monitoringu i ewaluacji lokalnych Strategii Rozwoju. Lider Ewaluacji 2014. Warszawa 2017.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Wyznacza się proces konstrukcji mierników strategicznych, składający się z następujących etapów:

1. Powołanie zespołu

Do określania mierników powinna zostać zaangażowana grupa osób, określająca terminologię oraz metodykę postępowania.

2. Analiza wytycznych

W odpowiedzi na bieżące zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym Gminy, realizatorzy i podmioty odpowiedzialne za wdrażanie niniejszej strategii będą dostosowywać oraz aktualizować wskazane w dokumencie mierniki wyznaczające stopień realizacji zamierzonych celów. W przypadku braku możliwości pozyskania danych bądź zmiany procedury statystycznej, realizator usunie wyodrębnione w procesie tworzenia dokumentu mierniki lub przekształci dany miernik.

Do określenia kluczowych procesów mogących mieć znaczenie dla aktualizacji mierników można uwzględnić poniższe pytania:

- Czy w pobliżu określonego działania możliwe jest zbieranie danych źródłowych?
- Kto lub co może dostarczyć takie dane?
- W jaki sposób możemy zbierać te dane, minimalizując koszty i błędy?
- Czy możliwe jest zbieranie dodatkowych danych dla dalszych analiz?

Jeżeli odpowiedź na któreś z powyższych pytań sprawi trudność, należy rozważyć aktualizację bądź ponowne sformułowanie miernika.

3. Kryteria oceny projektowanych mierników

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021–2031

Mierniki ocenia się w aspekcie ilościowym oraz jakościowym. Wyodrębnione na etapie tworzenia strategii mierniki ilościowe analizuje się w okresie średniookresowym oraz docelowym (tj. w roku 2024 oraz 2027).

Mierniki jakościowe, tj. stopień realizacji poszczególnych celów, trudności w ich realizacji określa się w corocznym raporcie o stanie gminy.

10.2. Ewaluacja

Ewaluacja stanowi systematyczne badanie Strategii Rozwoju poprzez oszacowanie jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania inwestycji oraz zadań publicznych zawartych w strategii (cele strategiczne).

Zaleca się działanie na rzecz ewaluacji według schematu:

Zlecenie ewaluacji

- zlecenie firmie zewnętrznej bądź przeprowadzenie procesu ewaluacji przez powołany do niej zespół we współpracy z jednostkami pomocniczymi.

Prowadzenie badań

- stworzenie raportu na podstawie zebranych wcześniej danych (monitoring strategii), który przedstawiać będzie analizę i ocenę wraz z wnioskami i rekomendacjami z wykonanych zadań zawartych w strategii.

Użycie badań

- wdrożenie rekomendowanych poprawek oraz zaleceń na podstawie wcześniej wysnutych wniosków oraz analiz.

Zakres ewaluacji danego dokumentu stanowi materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i oceny trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałości jak i spójności strategii rozwoju.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Zaleca się zlecenie ewaluacji zewnętrznym wykonawcom w celu obiektywnej oraz niezależnej oceny jej wykonania. Nie jest to jednak zabieg konieczny. Zakres i ocenę realizacji strategii może przeprowadzić powołany do tego zespół ekspertów. Jednakże, rekomenduje się w tym względzie pomoc ze strony zewnętrznych jednostek takich jak: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, rolnicy, inwestorzy, jednostki pomocnicze (pracownicy RPKiT, M-GOPS-u, szkół, Sołtysi), którzy powinni brać udział w ocenie przeprowadzonych działań w ujęciu całościowym.

Dane monitoringowe powinny stanowić wstęp do realizacji ewaluacji strategii. Ewaluacja powinna służyć wskazaniu, dlaczego dane wskaźniki nie zostały zrealizowane, analizie wykonanych działań pod względem ich trafności i konieczności, ocenie pozytywnych i negatywnych skutków, które poprzedzały wykonane cele strategiczne (w tym operacyjne), w danym roku bazowym.

Zaleca się wykorzystanie metody ewaluacji *on-going*, która mówi o realizacji ewaluacji w trakcie wdrażania inwestycji (gdy jej użycie będzie zasadne i zajdzie taka potrzeba) lub gdy wystąpią problemy we wdrażaniu strategii, które należy poddać analizie. W danej sytuacji należy stworzyć raport zawierający kluczowe problemy, ukazując wskaźniki dostępne w corocznych raportach o stanie gminy oraz sposoby ich rozwiązywania. Co więcej, zaleca się również wykorzystanie metody *ex-post*, która określa realizację ewaluacji w momencie zakończenia planowanych działań lub na samym końcu ich realizacji. W danym przypadku, jako rok stworzenia podsumowującego raportu z przebiegu wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn podaje się rok 2031. W danym przypadku należy stworzyć stosowne badanie (rekomenduje się badanie ankietowe), skierowanie do odbiorców strategii – mieszkańców, władz gminy, rolników, inwestorów, przedsiębiorców itp., które ma na celu podsumowanie istniejącego dokumentu, stworzenie wniosków, podsumowanie działań oraz dobrych praktyk na kolejne lata.

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych w Gminie, który warunkuje jej rozwój oraz funkcjonowanie. Ma za zadanie niwelować istniejące bariery na rzecz wykorzystywania lokalnych atutów.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031 powstała w ścisłej współpracy z Urzędem Miasta i Gminy, w tym z Burmistrzem, Radą Miejską, pracownikami Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz Sołtysami. W proces tworzenia zaangażowano społeczność lokalną, wraz z lokalnymi liderami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.

Wszystkim zaangażowanym uczestnikom dziękujemy za aktywny udział w procesie tworzenia Strategii Rozwoju.

We współpracy z Urzędem Miasta i Gminy Ryn

STRATEGIA ROZWOJU

Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031

12. Spis rycin/wykresów/tabel

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Ryn na tle województwa warmińsko-mazurskiego	10
Rysunek 2. Obszar Funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich	11
Rysunek 3. Wody powierzchniowe występujące na terenie gminy Ryn	13
Rysunek 4. OSI Tygrys warmińsko-mazurski.....	41
Rysunek 5. OSI Wielkie Jeziora Mazurskie	42
Rysunek 6. OSI Miasta CITTASŁOW	44
Rysunek 7. OSI Obszary marginalizacji.....	45
Rysunek 8. OSI linii brzegowej jezior mazurskich.....	48
Rysunek 9. Uwarunkowania osadnicze oraz komunikacyjne	74
Rysunek 10. Uwarunkowania środowiskowe	75
Rysunek 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Ryn	76
Wykres 1. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1 tys. ludności w gminie Ryn	15
Wykres 2. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w gminie Ryn na tle powiatu oraz województwa w 2020 roku.....	16
Tabela 1. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Miasta i Gminy Ryn	75
Tabela 2. Zgodność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2021-2031 ze strategiami na poziomie kraju, województwa oraz obszaru funkcjonalnego	93